

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İŞ ÇOCUK KLASİKLERİ

JULES VERNE

UYARLAYAN: YONCA AŞÇI DALAR

Balonla Beş Hafta

KISALTILMIŞ METİN

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Kısaltılmış İş Çocuk Klasikleri

Balonla Beş Hafta

Jules Verne

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

JULES VERNE
BALONLA BEŞ HAFTA

ÖZGÜN ADI
CINQ SEMAINES EN BALLON

ORİJİNAL FRANSIZCA METİNDEN
GENÇ OKURLAR İÇİN UYARLANMIŞTIR

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
Sertifika No: 40077

UYARLAYAN
YONCA AŞÇI DALAR

EDİTÖR
NEVİN AVAN ÖZDEMİR

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

1. BASIM: TEMMUZ 2017
12. BASIM: EYLÜL 2021
Genel Yayın Numarası: 3909

ISBN 978-605-295-143-9

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.

**Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek
metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz,
yayınlanamaz ve dağıtılamaz.**

BASKI
ALFABE BASIN YAYIN SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
İKİTELLİ OSGB MAH. HÜRRİYET BULVARI ENKOOP SANAYİ SİTESİ
ENKOOP SOKAK NO:1 KAT:-1 BAŞAKŞEHİR/İSTANBUL
(0212) 485 21 25
Sertifika No: 46012

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

Kısaltılmış İş Çocuk Klasikleri

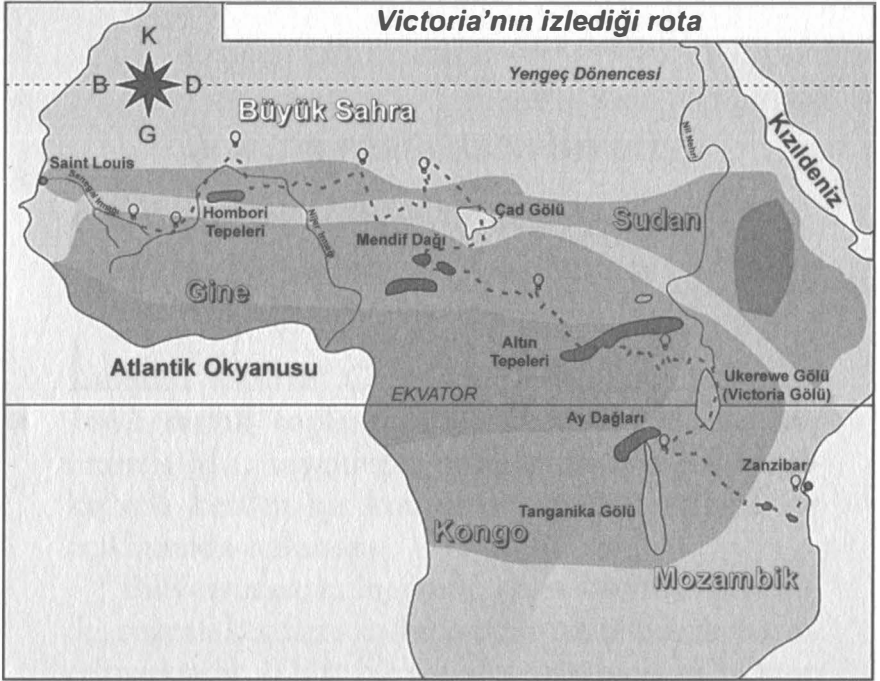
Balonla Beş Hafta

Jules Verne

Uyarlayan
Yonca Aşçı Dalar

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

YOLCULUĞUN HARİTASI:

I

DOKTOR FERGUSSON'UN DÜŞÜ

Londra Kraliyet Coğrafya Derneği'nin 14 Ocak 1862 tarihli toplantısında, Dernek Başkanı Bay Francis M... saygıdeğer meslektaşlarına sık sık alkışlarla kesilen bir konuşma yaparak, önemli bir açıklamada bulundu:

“Biliyorsunuz ki İngiltere, cesur kâşifleri sayesinde, coğrafi keşiflere katkıda bulunan ülkelerin başını çekmektedir. (*Dört bir yandan onaylamalar.*) Onun şanlı evlatlarından biri olan Samuel Fergusson da ülkesini utandırmayacaktır. (*Hayır! Hayır!*) Bu deneme başarıya ulaşırsa (*Ulaşacak! Ulaşacak!*) Afrika coğrafyasıyla ilgili parça parça bilgiler birleşecek (*ateşli onaylamalar*), yok eğer ulaşamazsa (*Olamaz! Hayır!*), en azından insan zekâsının en cesur girişimlerinden biri olarak tarihe yazılacaktır!”

Derken, bahsedilen kâşif, bu sözlerle coşan kalabalığın “Yaşa!”, “Varol!” haykırıışları ve alkışlarıyla yıkılan salona girdi.

Bütün bu tezahürattan pek de etkilenmişe benzemeyen Doktor Fergusson, kırklı yaşlarında, orta boylu, normal kiloda bir adamdı. İyimser mizacını pek de yansıtmayan koyu tenli yüzünün ortasında, gemi pruvasını andıran iri bir burnu vardı. Yumuşak bakışlı zeki gözleriyle insanda güven uyandırıyordu.

Doktor konuşmasını yapacağı yere geçti, sağ elinin işaret parmağını yukarıya kaldırdı ve hedefini tek bir sözcükle özetledi: “Excelsior!” yani “Daima yukarı!”

Peki, kimdi bu adam ve ne yapmayı tasarlıyordu?

Samuel Fergusson bir askerin oğluydu. Serüvenci ruhu daha küçük yaşında kendini göstermiş, kâşiflerin gezilerini, Robinson’un serüvenlerini ilgiyle okumuştı. Babası oğlundaki cevherleri erken fark edip, fizik, mekanik, botanik, tıp ve astronomi konularında eğitim görmesini sağlamıştı. Adamcağız öldüğünde yirmi iki yaşında olan ve daha o zamandan dünyayı bir kez turlamış bulunan genç Samuel, sonra arka arkaya pek çok keşif gezisine katılmıştı. Sanki geziler onu çağırıyordu.

“Ben yolumu izlemiyorum,” diyordu sık sık, “asıl yolum izliyor beni.”

Kibir ve gurur gibi duygulardan uzak, araştırmacı bir adamdı anlayacağınız. Bu yüzden, Başkan Sir Francis M...’ye yapmış olduğu teklifin ne büyük yankılar uyandırdığının farkına bile varmamış olmasına şaşmamalı...

Toplantıdan sonra Doktor, *Gezginler Kulübü*’nde onuruna düzenlenen mükellef bir ziyafete davet

edildi. Ana yemeğin, bizzat Doktor'un boyunda dev bir mersin balığı olduğu bu ziyafette, gelmiş geçmiş bütün kâşiflere ve tabii ki onların çalışmalarını tamamlamayı planlayan Bay Fergusson'un şahsına kadeh kaldırıldı.

Ertesi günkü gazetede ise, Doktor'un büyük düşü bütün açıklığıyla kamuoyuna duyuruluyordu:

“Afrika'nın engin ıssızlıklarının sırrı nihayet çözülüyor! Nil Nehri'nin kaynağının aranması eskiden yalnızca bir düştü... ama Samuel Fergusson, kendinden önceki keşiflerin eksik parçalarını tamamlayacak cesur bir girişimle yola çıkıyor. Bu korkusuz kâşif, Afrika'yı doğudan batıya geçmeyi planlıyor. Hem de bir balonla!

Kraliyet Coğrafya Derneği'nin iki bin beş yüz sterlinlik bir katkıda bulunacağı bu geziyle ilgili son gelişmeleri gazetemizden takip edebilirsiniz.”

Bu yazının ne kadar büyük yankılar uyandırdığını tahmin edersiniz. Kimileri girişimi gönülden desteklerken, kimileri böyle bir yolculuğun yapılabileceğine hiç inanmayıp alay ettiler. Yolculuğun başarısı üzerine bahislere tutuşuldu. Maceracılar-dan mucitlere pek çok insan, Doktor'un kapısında kuyruk oldu. O ise, bütün bu kargaşadan uzak kalıp, kendini bütünüyle yolculuk hazırlıklarına verdi.

II

DOKTOR FERGUSSON'UN SIRRI

Doktor Fergusson'un, Dick Kennedy adlı bir arkadaşı vardı. Dick Kennedy samimi, bildiğinden şaşmayan, inatçı bir adamdı. Doğuştan sporcuydu. Uzun boyu, zarif olmasına rağmen güçlü görünüşü, bronzlaşmış teni, siyah ve canlı gözleriyle, tam bir İskoçyalıydı.

Gençken Hindistan'da tanışmışlardı. Dick avlanmakla, Samuel ise bitkileri ve böcekleri incelemekle meşguldü o sıra. Birbirlerinden tamamen farklı yapıda oldukları hâlde, bu iki genç çok iyi anlaşmışlardı. Sonraki yıllarda yolları ayrılmış, Doktor sık sık keşif gezilerine çıkmıştı ama bağlarını hiç koparmamışlardı.

Dick Kennedy bir sabah gazeteyi açıp da, Doktor Fergusson'la ilgili haberi görünce şaşkına döndü:

“Amanın!” diye bağırdı, “Deli adam! Çılgın! Afrika'yı balonla geçmek mi? Bir bu eksikti!”

Evin ihtiyar yardımcısı bunun bir kandırmaca olabileceğini söylediyse de, inanmadı:

“Hadi canım! Adamımı bilmez miyim ben? Havada yolculuk etmek ha! Şimdi de kartalları kıskandı demek! Yok, buna izin veremem doğrusu! Bıraksalar adam Ay’a çıkacak!”

Evet, bunları söyledi ve hemen o akşam Londra trenine binip yola çıktı. Ertesi sabah arkadaşının küçük evinin kapısında idi. Beş kez sertçe çaldığı kapıyı, bizzat Fergusson açtı.

“Dick?” dedi pek de şaşırmadan.

“Dick ya! Ta kendisi!”

“Sen ve av mevsiminde Londra’ya gelmek! Hangi rüzgâr attı seni buraya?”

“Bir deliliği engelleme rüzgârı diyelim.”

“Delilik mi?”

“Söyle,” dedi Dick dün okuduğu gazeteyi göstererek, “burada yazılanlar doğru mu?”

“Ha, sen onu diyorsun! Bu gazeteler de pek pataatsız canım! Gel, önce otur şöyle bir!”

“Hayır! Oturmam! Bu yolculuğa gerçekten çıkacak mısın, söyle bana?”

“Kesinlikle ve hazırlıklar da bayağı hızlı gidiyor...”

“Göster bakayım şu hazırlıkları da hepsini parça pinçik edeyim!”

İskoçyalı çok kızgındı gerçekten de.

“Dur, sakın ol!” dedi Doktor, “haklısın, sana yeni projelerimden daha önce söz etmem gerekirdi...”

“Bak hâlâ yeni projeler diyor!”

“...ama çok meşguldüm! Darılma, sana haber vermeden çıkmayacaktım zaten!”

“Hadi canım sen de!”

“Evet, çünkü seni de yanımda götürmek istiyorum.”

Bunu duyan İskoçyalı, bir dağ keçisini bile kışkındıracak şekilde sışradı:

“Ne? İkimizi de tımarhaneye mi tıktırmak istiyorsun sen?”

“Sana güveniyorum Dick, bu yüzden bir başkasını değil de seni seçtim. Beni on dakika dinlesen, bana teşekkür edeceksin. Gel de bunu kahvaltı yaparken konuşalım.”

Doktor Fergusson’un şaka yapmadığını anlayan Dick, şaşkın bir şekilde içeri geçti. Bir sandviç dağı ve koca bir demlik çayın bulunduğu masaya oturdular.

“Sevgili dostum,” diye söze başladı Dick, “projen çok saçma! Böyle bir şey olamaz!”

“Deneyip göreceğiz,” diye yanıtladı Doktor.

“Ama işte yapılmaması gereken de tam olarak bu, yani denemek!”

“Niye ki?”

“Tehlikeler! Türlü çeşitli engeller!”

“Engeller,” diye yanıtladı Fergusson ciddi ciddi, “aşılmak için yaratılmıştır! Tehlikeler dersen, kim kaçabilir ki onlardan? Masasında otururken veya

şapkasını başına geçirirken de tehlikeyle karşılaşabilir insan. Olacak olan olur.”

“Senin bu kaderciliğin!”

“Kadercilik evet, ama iyi anlamda. Kaderimiz için endişelenmeye gerek yok. Hem ünlü İngiliz atasözü ne diyor: Asılmaya yazgılı adam suda boğulmaz!”

Buna verilecek yanıt yoktu. Dick bir saat boyunca arkadaşını vazgeçirmeye çalıştıysa da işe yaramadı. Sonunda, “Tamam Afrika’yı geç o zaman da, normal yollardan geç!” dedi.

“Neden?” diye yanıtladı Doktor heyecanlanarak, “bugüne kadar bütün girişimler başarısızlıkla sonuçlandığı için mi? Bunu deneyen kâşifler yollar da açıklıktan, susuzluktan, hastalıktan ya da vahşi hayvanlara yem olarak ölmediler mi? Bir yoldan yapılamadıysa, demek ki başka bir yol denenmeli. İçinden geçemediğinin, yanından veya üstünden geçmeli!”

“Üstünden geçmek ha!”

“Evet!” diye yanıtladı Doktor büyük bir soğukkanlılıkla, “Korkacağım bir şey yok ki! Balonumun düşmemesi için gereken bütün önlemleri aldım. Sıcak olursa yükselirim, soğuk olursa alçalırım. Dağların, ırmakların üzerinden aşarım. Fırtınayla sürüklenirim. Afrika’yı bir dünya atlası gibi yukarıdan izlerim...”

Bunların düşüncesi bile Dick’in başını döndürmeye yetmişti.

“Peki,” dedi “yönünü nasıl ayarlayacaksın balonun?”

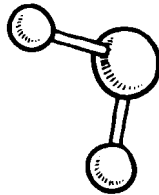
“Hep batıya doğru esen alize rüzgârlarından yararlanmayı düşünüyorum. Üç ay kadar sonra Zanzibar Adası’nda balonumuzu şişirip yükseleceğiz.”

“Biz!”

“Hâlâ bir itirazın mı var? Söyle!”

“Bir mi? Bin tane var!” diye sayıp dökmeye başladı Dick, “Ama en önemlisi balonun gazı! Balonla bu kadar uzun yolculuklar yapılamamasının tek nedeni, gazın zamanla azalması...”

“Sevgili Dick,” diye yanıtladı bunun üzerine Doktor, “tek bir gaz molekülü bile kaybetmeyeceğim! Ama şimdilik, bu da benim sırrım olarak kalsın.”

III

AFRİKA'DAKİ KEŞİF GEZİLERİ

Doktor Fergusson, Zanzibar Adası'nı rastgele seçmemişti. Nil Nehri'nin kaynağını bulmak için düzenlenen son keşif gezisinin başladığı yerdin burası.

Burada, Doktor'un birbirine bağlamayı planladığı başlıca iki keşif gezisinden biraz bahsetmekte yarar var. 1849'da Doktor Barth'ın ve 1858'de Burton ve Speke'nin çıktıkları keşif gezileri bunlar.

Hamburglu olan Doktor Barth, bir arkadaşıyla birlikte, Sudan'a misyona gönderilen İngiliz Richardson'un gezisine katılmış, iki arkadaşının öldüğü bu maceralı yolculuk beş yıl sürmüştü. Doktor, güneyde Yola, doğuda Masena, batıda Timbuktu'ya kadar gittikten sonra, İngiltere'ye dönmüştü.

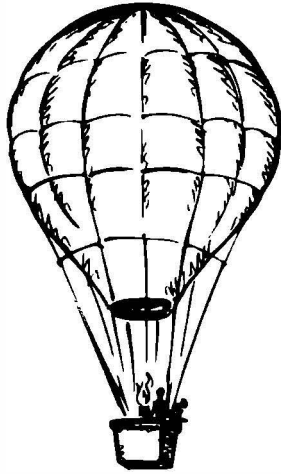
Doktor Fergusson, Barth'ın 4° kuzey enlemi ve 17° batı boylamına kadar ilerlediğini not etmişti.

Burton ve Speke ise, Kraliyet Coğrafya Derneği tarafından Doğu Afrika'da Büyük Göller Bölgesi'ni

keşfe gönderilmişlerdi. Yolculukları Zanzibar'dan başlamış, başlarına gelen birçok felaketin ardından önce Tanganika Gölü'ne ulaşmışlardı. Kazehe'ye geri döndüklerinde Burton hastalanmış, Speke ise ancak Ukerewe Gölü'ne kadar ilerleyip geri gelmişti.

Doktor Fergusson bu iki kâşifin de 2° güney enlemi ile 29° doğu boylamını geçtiklerini kaydetmişti.

Demek ki, bu iki geziyi birleştirmek için 12 dereceyi aşan bir mesafe katetmeleri gerekecekti.

IV

DICK'İN İTİRAZLARI

Hazırlıkları hızlandıran Doktor Fergusson, bir yandan da Arapçayı ve yerel Afrika dillerini öğrenmeye girişti.

Avcı arkadaşı Dick ise gerçekten acınacak durumdaydı. Gökyüzüne baktıkça baş dönmelerine tutuluyor, geceleri rüyasında yükseklerden düştüğü kâbuslar görüyordu. Hatta birkaç kez, gerçekten yataktan düştüğü de oldu. Bir keresinde, kafasındaki şişliği arkadaşına gösterip, “Bak, bu şişlik yalnızca bir metreden düşünce oldu! Bu koca şişlik! Gerisini sen düşün!” dedi.

Doktor’sa oralı bile olmadı, “Biz düşmeyeceğiz!” diyerek kestirip attı.

Dick arkadaşının yanından bir an bile ayrılmıyor, onu vazgeçirmek için dil döküp duruyordu. Doktor ise bütün planlarını birinci çoğul şahıs kullanarak açıklamakta ısrar ediyordu:

“HazırlıklarıMİZ iyi gidiyor...” – “falanca gün hazır olacaĞIZ...” – “filanca gün yola çıkacaĞIZ...” – “BalonuMUZ...” – “SepetiMİZ...” – “keşif geziMİZ...”

Dick, bunları duydukça, arkadaşının hevesini kırmadan kaçış yolları aramaya girişti ve “en iyi-si gezinin amacını sorgulatmak” diye düşündü. Nil Nehri’nin kaynağını keşfetmek lazım mıydı gerçekten de? Bu insanlığın yararına olacak bir girişim miydi? Afrika halkları, eninde sonunda uygarlaştırıldıklarında daha mı mutlu olacaklardı acaba? Asıl uygar olan Avrupalılar değil de Afrikalılardı belki? Buna kim karar verecekti? Ayrıca biraz daha beklemekten ne çıkardı ki? Bugün yarın başka kâşifler yayan olarak Afrika’yı keşfetmeyecekler miydi sanki?

Bunları duyunca Doktor’un heyecanı azalacağına daha da arttı. Şu anda Afrika’da başarıyla sürmekte olan keşif gezilerini sayıp döktü bir bir.

“Ne yani Dick” dedi, “arkadaşın zaferi başkalarına mı kaptırsın istiyorsun? Geçmişime ihanet mi edeyim? Sudan engellerin beni yolumdan alıkoymasına izin mi vereyim? Londra Kraliyet Coğrafya Derneği’nin bana olan güvenini boşa mı çıkarayım?”

Dick, “Ama...” diye yanıt verecek oldu.

“Ama,” diye sözünü kesip devam etti Doktor, “sen de biliyorsun ki bu yolculuğa çıkmalıyız ve başarıyla tamamlayıp geri dönmeliyiz!”

V

JOE

Doktor Fergusson'un, Joe adlı bir yardımcısı vardı. Doktor'a büyük bir güvenle ve hayranlıkla bağlı olan bu iyi yürekli genç, her söyleneni neşeyle yerine getirirdi. Akşam yemeğinizi tam istediğiniz şekilde ısmarlayan, bavulunuzu hazırladığında ne bir çorap ne de bir gömleğinizi unutan, anahtarlarınızı da sırlarınız gibi güvenle emanet edebileceğiniz, eşine az rastlanır bir yardımcıydı.

Joe için Doktor Fergusson'un ağzından çıkan her sözcük anlamlı, aklından geçen her düşünce mantıklıydı. Efendisine karşı o denli sarsılmaz bir inanca sahipti ki, Doktor yolculuk planlarından ilk söz ettiği andan itibaren, bu yolculuğa kolayca yapıлып bitirilmiş gözüyle bakmaya başlamıştı. Yolculuğa katılacağından emindi. Zaten, zekâsı, bir maymun kadar çevik oluşu, becerikliliği ve dürbün kadar kes-

kin gözleriyle, bu yolculukta büyük yararlar sağlayacağı kesindi.

Joe ile Dick Kennedy'nin, haberi duydukları andan itibaren sürekli tartışmalarına şaşmamak gerek. Bu ikisi, yolculukla ilgili tamamen zıt fikirlere sahiptiler çünkü.

“Ee, Bay Kennedy?” diyordu Joe.

“Ee, evlat?”

“Yola çıkış zamanımız yaklaşıyor...”

“Yola filan çıkılmayacak! Ben engelleyeceğim bunu!”

“Engelleyeceksiniz ha? Af buyurun ama böyle bir şey olmayacak. Biz gideceğiz, siz de bizimle geleceksiniz. Efendimi şeytan gelse yolundan çeviremez.”

“Görelim bakalım!”

“Zaten bugün tartım günü.”

“Tartım mı? Ne tartımı?”

“Balonun ağırlığıyla ilgili hesaplar için tartılmamız gerekiyor!”

“Hayatta tarttırmam kendimi!”

“Af buyurun ama bence şöyle olacak: Efendim gelip ‘Dick!’ diyecek, ‘Tam olarak kaç kilo olduğunı bilmem gerekiyor!’ Siz de gidip tartılacaksınız.”

“Hayır!”

Tam bu anda Doktor odaya girdi ve Dick Kennedy'ye bakarak:

“Dick!” dedi, “Joe'yla birlikte gelin. Kaç kilo olduğunuzu bilmem gerekiyor.”

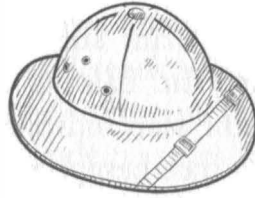
“Ama...”

“Şapkan kafanda kalabilir, gel.”

Ve Dick Kennedy gitti. Böyle oldu işte! Üçü birden tartılmaya yollandılar. Dick yetmiş, Joe elli beş, doktorsa altmış bir buçuk kilo çıktı.

“Çok mu ağırım ben?” diye sordu Dick Kennedy.

“Hayır, Bay Kennedy,” diye yanıtladı Joe, “zaten ben oldukça zayıf olduğum için ağırlıklar dengelecektir.”

VI

BALONUN ÖZELLİKLERİ

Doktor Fergusson, uzun süredir yolculuğun ayrıntılarıyla ilgileniyordu. Balonu, havadan on dört buçuk kat daha hafif olan hidrojen gazıyla doldurmaya karar vermiş, ince hesaplar sonucunda, taşınması gereken toplam ağırlığı bin sekiz yüz kilogram olarak bulmuştu. Bu ağırlığı kaldırmak için bin iki yüz yetmiş metreküplük bir balon hacmi gerekiyordu. Yükseldikçe basınç azalır, hidrojen genleşeceğinden, balonun yarısını gazla doldurmak yetecekti.

Doktor, tek bir balona güvenmek yerine iki balonla yola çıkmanın daha uygun olacağını düşünmüş ve büyük balonun içine daha küçük bir tane daha yerleştirtmişti. Bunlar birbirine bir supapla bağlanacak, dışarıdaki balon yırtılsa bile, geriye içteki balon kalacaktı. Balonların dışı, Sumatra zamkı denen, su ve gaz geçirmez bir maddeyle kaplanarak sağlamlaştırılmıştı.

Balonun söğüt ağacından sepeti, hafif bir demir iskeletle güçlendirilmiş, sağlam kenevir halatlarla balona bağlanmıştı.

Doktor, barometre, termometre, pusula, dürbün gibi araçların yanı sıra birbirine musluklu borularla bağlı dört sac kasadan oluşan bir aygıt yaptırmıştı. Bunların dışında, sağlam bir ip merdiven, üç adet demir çıpa, yeterli miktarda yiyecek içecek, battaniyeler, silahlar ve cephane vardı.

Bütün bu malzemeler, balonlar, sepet ve üç yolcunun yanı sıra “öngörülemeyen acil durumlar için” yüz kilogramlık da safra alınacaktı. Saffra, gerektiğinde atılıp balonunu hafifleterek yükseltmek için kullanılacaktı. Ne var ki Doktor, yukarıda bahsettiğimiz gizemli aygıtı sayesinde bu safraları kullanmaya gerek kalmayacağını düşünüyordu.

VII

BALON TAŞINIYOR

10 Şubat'ta hazırlıklar hemen hemen sona ermişti. Balon ve diğer bütün malzemeler, 18 Şubat'ta *Resolute* adlı geminin ambarına büyük bir dikkatle yerleştirildi. Hidrojen elde etmek için gereken on varil sülfürik asit ve on varil hurda demir de yüklendikten sonra, sıra yolculara geldi. Kamara-lar hazırlanmıştı. Derken Dick Kennedy, yolculuğa çıkmayacağına dair yeminler ederek, gemiye bindi. Yanına en kaliteli avcı tüfeklerini, tabancalarını ve cephanesini almış da olsa, gitmeyecekti.

Gemi, Kraliyet Coğrafya Derneği'nin verdiği şatafatlı akşam yemeğinin ardından, 21 Şubat'ta Zanzibar Adası'na doğru yola çıktı.

Gemideki konuşmaların ana konusunun, Doktor Fergusson'un yolculuğu olduğunu söylemeye gerek yoktur sanırım. Aslına bakarsanız, bu yolculuğun başarısından, bizim İskoçyalı'dan başka kimse şüp-

he duymuyordu. Doktor, subaylara, coğrafi keşifler ve balonun hazırlık aşamaları hakkında saatlerce bilgi veriyor, onlar da heyecanla dinliyor, sorular soruyorlardı.

Yalnızca iki aylık yiyecek götürmeleri yeterli olacak mıydı mesela.

“Ama yolculuğumuzun ne kadar süreceğini sanıyorsunuz ki?” dedi Doktor. “Zanzibar ile Senegal’in arası beş bin beş yüz kilometreden fazla değildir; hadi altı bin diyelim. On iki saatte dört yüz kilometre katedebilesek ve gece gündüz ilerlesek, aslında bir haftalık bir yol bu.”

“Peki,” diye sordu bir başkası, “ya fırtınalar? Rüzgârın hızı saatte yetmiş kilometreyi bulsa, buna dayanabilecek misiniz?”

“Tabii,” diye yanıtladı Doktor, “balonun kendisi, etrafını saran havaya göre hareketsizdir. Hareket eden etrafındaki havadır. Mesela balon uçarken içinde bir mum yaksak, alevi hiç sönmeden kalır. Yine de böyle bir fırtınaya yakalanırsak aşağı inip, çıpamızı bir ağaca bağlarız. Bay Kennedy de belki bizim için biraz avlanır bu sırada.”

İşte o zaman İskoçyalı yine aynı şeyi tekrarladı:

“Benim hiçbir yere gittiğim yok!”

“Nasıl yani? Doktor Fergusson’a eşlik etmeyecek misiniz?”

“Etmeyeceğim! Ben onu bu yolculuktan alıkoymak için buradayım.”

O zaman bütün gözler Doktor'a çevrildi, o ise sakince:

“Onu dinlemeyin,” dedi, “içten içe kendisi de geleceğini biliyor.”

“Yemin ederim ki...”

“Yemini filan bırak şimdi. Hacmin, kilon, cep-hanen, silahların, hepsi hesaplandı bitti. Artık bu konuyu konuşmayalım.”

Bu sözler üzerine Dick, gerçekten de Zanzibar'a gelene kadar bir daha hiç ağzını açmadı.

VIII

JOE NELER ANLATIYOR

Doktor Fergusson subaylara coğrafya anlatadursun, Joe da hikâyeleriyle baş kasarada tayfaların göz bebeği olmuştu:

“Sizin anlayacağınız arkadaşlar, insan böyle havalarda uçmaya bir alıştı mıydı, kendini tutamaz, bir dahakine doğruca yukarı tırmanmak ister.”

“Nasıl! Ay’a mı gideceksiniz yani?”

“Ay mı? Ay da neymiş? Oraya herkes gider! Zaten Ay’da ne yiyecek var ne de hava. İnsanın yanında çok fazla erzak, bir de nefes alabilmek için şişeler dolusu hava götürmesi gerekir... Bizse yıldızlara, gezegenlere gideceğiz. Mesela Satürn’e.”

“Vay! Şu halkası olana mı? Sonra?”

“Sonra Jüpiter’e. Orası tam tembellere göre bir yer. Bir günü, dokuz buçuk saat; bir yılı, on iki yıl sürüyor.”

“On iki mi?”

“Yaa! Mesela sen orada olsan, hâlâ anne sütü içi-

yor olacaktın. Şu elli beşlik adamsa, hâlâ dört bu-
çuk yaşında bir afacan...”

“İnanılmaz bir şey!”

“Ama su katılmamış gerçek! İnsan bu dünyada
sürünüp durursa, bir domuz balığı gibi cahil kalıyor
işte!”

Tayfalar katılarak gülüyor, ama biraz da inanı-
yorlardı Joe’ya. O ise devam ediyordu... Denizci-
lerin pek sevildiği Neptün’ü, askerlerin fazlaca im-
tiyaz kazandığı Mars’ı, hırsızlarla dolu Merkür’ü,
güzelim Venüs’ü anlatıp duruyordu.

Doktor Fergusson da bilgilendirici konuşmalarını
sürdürmekteydi. En çok merak edilen konu, balo-
nun yönlendirilmesi sorunuydu.

“Bu sanıldığı kadar zor değil,” diye açıklıyordu
Doktor, “Sorun balonu sabit hava akımının içine
sokmakta. Bunu bir kez başardınız mı, istediğiniz
yere gidersiniz.”

“Ama bunun için habire yükselip alçalmak gere-
kecek. İşin en zor tarafı da bu değil mi?” diye sordu
bir seferinde Kaptan Pennet.

“Neden zor olsun ki Kaptan?”

“Yükselmek için her seferinde safra atmanız, al-
çalmak için gaz kaybetmeniz gerekecek de ondan.
Bu durumda da yedekleriniz hemen tükenecek... bu
sorun hâlâ çözülebilmiş değil.”

“Affedersiniz ama çözüldü!”

“Kim çözdü?”

“Ben!”

Bu yanıt büyük bir şaşkınlık yarattı. Doktor’un
büyük bir sırrı vardı demek?

IX

BALONDAKİ YENİLİKLER

Doktor Fergusson, herkesin bu derece merakını uyandırmış olmaktan hoşnut, anlatmaya başladı:

“Ben yükselmek ve alçalmak için, yalnızca balonun içindeki gazın farklı sıcaklıklarla genleşip büzüşmesi ilkesinden yararlanacağım.

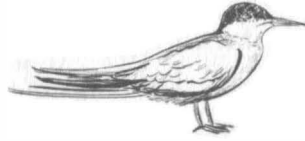
Gemiye yüklenen beş kasayı görmüş olmalısınız. Bunlardan birinde yüz litre kadar su var. İçine iletkenliğini artırmak için birkaç damla sülfürik asit ekledim. Su, bir Bunsen piliyle elektroliz sonucunda, bileşenleri olan oksijen ve hidrojene ayrılıyor. Bu gazlar önce iki ayrı kasada toplanıyor, sonra bir başka kasada birleşiyor ve kimyasal tepkimeyle yüksek ısı açığa çıkıyor.

Evet, şimdiden anladınız, bu gerektiğinde alev üfleyen bir çeşit pürmüz! Buradan elde edeceğim ısıyı, borular aracılığıyla balonun içindeki hidrojeni ısıtmak için kullanacağım. Aynı bir kalorifer gibi...

Böylece yükselmek istediğimde ısıtıcıyı açmam, inmek istediğimde kapatmam yeterli olacak. Üstelik kurduğum kapalı devre sistem sayesinde, bir molekül gaz bile kaybetmeyeceğim.

Tepkimede kullanacağım yüz litre suyla, yirmi altı günden biraz fazla havada kalabilirim. Ancak tabii ki her zaman yere inip, biten suyu doldurmak mümkün. Böylece istediğim kadar havada kalabileceğim. İşte benim sırrım bu!”

Doktor Fergusson açıklamasını bitirince, herkes hayranlıkla alkışladı. Her şey önceden saptanmış, yoluna koyulmuştu demek...

X

YOLCULUK BAŞLIYOR

Uygun rüzgârları yakalayan gemi, kısa sürede Zanzibar Adası'na vardı. Limana gemiyi karşılamaya gelen İngiliz Konsolos, üç yolcuyu ağırlamak için evine davet etti ve hemen bir uyarıda bulundu. Ada yerlileri balonun havalanmasına karşıydılar ve buna engel olmaya hazırlanıyorlardı. Göğe yükselen balonun, Güneş'i ve Ay'ı kızdıracağını düşünüyorlardı çünkü.

“Ne yapacağız o zaman?” diye sordu Doktor Fergusson.

“En iyisi, balonu şunlardan birine indirmek,” diye yanıtladı konsolos, limanın biraz ötesindeki küçük adaları göstererek.

“Harika,” dedi Doktor, “O zaman hazırlıklarımızı tehlikesizce tamamlayabiliriz.”

Böylece, 16 Nisan günü gemi Kumbeni Adası'na yanaştı; balon ve ek araç gereç indirildi. İlk olarak,

hidrojen üretme aygıtı hazırlanarak, sülfürik asitin demirle tepkimesiyle elde edilen hidrojen gazı, borular aracılığıyla balonları şişirmede kullanıldı. Sekiz saat süren bu işlemin ardından, toprakla doldurulmuş çuvalların ağırlığıyla yerde tutulan balon, narin narin havada süzölmeye başladı.

Çıpalar, halatlar, alet edevat, battaniyeler, safra torbaları, yiyecekler, su ve silahlar, sepetin içindeki yerlerini aldılar. Bütün hazırlıklar tamamlanınca, akşam yemeği için masaya oturuldu. Bu son yemek pek kederli geçti doğrusu. Gitme anı yaklaştıkça, kaygılar su yüzüne çıkmıştı sanki. Bu cesur yolcuları nasıl bir kader bekliyordu acaba? Bir gün evlerine dönüp, arkadaşlarına kavuşabilecekler miydi? Yabani hayvanlarla dolu ormanların, ıssız çöllerin ortasında araçsız kalırlarsa kurtulabilecekler miydi? Herkesin akıllı bu düşüncelerle doluyken, kimsenin pek ilgilenmediği İskoçyalı da kendi kendine anlaşılmaz sözler gevelemektedir.

Sabah altıda herkes balonun yanında yerini alınca, Kennedy doğruca Doktor'un yanına gitti:

"Kararın kesin mi Samuel?" diye sordu, "Bu yolculuğa çıkacak mısınız?"

"Evet, çok kesin!"

"Ben bu yolculuğu engellemek için elimden gelen her şeyi yaptım mı peki?"

"Yaptın, evet."

"O zaman içim rahat edebilir, ben de seninle geliyorum."

“Bundan emindim!”

Vedalaşma faslının ardından üç yolcu, sepetteki yerlerini aldılar. Doktor ısıtıcıyı açtı, balon yavaşça yükselmeye başladı. Balonu tutan ipler tamamen çözülmeden önce Doktor şapkasını çıkarıp aşağıya sallayarak, “Arkadaşlar,” diye bağırdı, “balonu-muza uğur getirecek bir ad verelim! Adı *Victoria* olsun!”

Bunun üzerine kalabalıktan “Yaşasın Kraliçe! Yaşasın İngiltere!” diye bir tezahürat yükseldi ve balon alkışlar arasında havalandı.

XI

İLK GÜN

Hava açık, rüzgâr hafifti. *Victoria*, adanın üzerinden güney batıya doğru ilerlerken, yolcular mükemmel bir manzaranın üzerinde süzülüyorlardı. Tarlalar renkli minik mendillere, ağaçlar kibrit çöplerine benziyor; adadaki yerliler karınca kadar küçük görünüyorlardı.

Sessizliği bozarak, “Her şey ne kadar da güzel!” diye ilk bağırان Joe oldu.

Ne var ki barometreleri incelemekte olan Doktor’dan da, büyülenmiş gibi etrafı gözleyen İskoçyalı’dan da çıt çıkmadı.

“Dilinizi mi yuttunuz?” diye sordu Joe.

“İzliyoruz,” diye yanıtladı Doktor dürbünüyle ufku gözleyerek, “ama sen dilediğin kadar konuşmakta serbestsin.”

Ve Joe’nun “Ooo!” – “Aaa!” – “Vaay!” ünlemleri arasında, balon denizi aşp, Afrika ana kıtasının

üzerine ulaştı. Karanın üzerine gelince, Doktor ısıtıcının alevini biraz azalttı ve yüz metre yüksekliğe kadar alçaldılar. Bir köyün üzerinden geçerken, yerliler havadan geçen bu canavara oklar yağdırdılarsa da, hiçbiri balona kadar ulaşamadı.

Artık İskoçyalı da, Joe'yla karşılıklı olarak hayranlık ifadeleri çıkarmaya başlamıştı.

“Posta arabasıymış! Pöh!” diyordu biri.

“Buharlı gemiymiş! Hıh!” diyordu öteki.

“Trenmiş! Hadi canım sen de!” diyordu Kennedy
“Bunlarla ülkeyi görmeden geçer insan.”

“Balon gibisi var mı ya?” diye atılıyordu Joe.
“İnsan hareket ettiğini bile fark etmiyor, ama doğa gözlerinizin önünden akıp geçiyor.”

Derken açık havanın iştahlarını açtığını fark edip, peksimet ve konserve etle karınlarını doyurdular. Hatta Joe, ısıtıcının alevini kullanarak üç fincan nefis kahve bile pişirdi.

Ülke altlarında bütün verimliliğiyle uzanıyordu. Tütün, mısır, arpa, çeltik tarlalarını; leopardlar yemesin diye kazıklarla yükseltilmiş kafeslerde koyun ve keçileri gördüler. Köylerin üzerinden geçerken yerliler heyecanla bağırıyor, gidip silahlarını getiriyorlardı. Kennedy her seferinde alçalmak istediye de, Doktor hep karşı çıktı.

“Şeflerin tüfeği vardır,” dedi, “balonumuza mermi denk gelirse, delik giderek büyüüp yırtılır, biz de bütün gazımızı kaybedip düşeriz.”

“O zaman uzak duralım gerçekten de,” diye yanıtladı Kennedy hak vererek.

Uzaktaki dağlara doğru ilerlerken, altlarında kocaman ağaçlar belirdi.

“Ne görkemli ağaçlar!” diye bağırdı Joe.

“Dev baobap ağaçları bunlar,” diye yanıtladı Doktor, “bak şunun çevresi otuz metreyi buluyordur.”

Nihayet akşamüstü Duthumi Dağı’na ulaştılar. Dağı aşmak için bin metre kadar daha yükselmeleri gerekti, Doktor da ısıtıcının ayarını on derece artırarak, balonu kolayca bu yüksekliğe çıkardı.

Sekize doğru dağın arka yamacına doğru inişe geçmişlerdi bile.

“Geceleri ilerlemeyecek miyiz?” diye sordu Kennedy.

“Belki bazen,” dedi Doktor, “ama Afrika’yı yalnızca geçmek değil, görmek de gerek.”

Çıpalar sallandırıldı ve biri, kocaman bir Hint inciri kaktüsü kümesine takıldı. Joe hemen ip merdivenle aşağı inip çıpayı sağlamca bağladıktan sonra, akşam yemeği hazırlığına girişti. Karınlarını iyice doyurduktan sonra Doktor Fergusson, Ay’a bakıp konumlarını saptayarak, bugünkü rotayı haritada işaretledi. Ardından üç vardiya hâlinde bir kişiyi nöbetçi bırakıp, diğer ikisi mışıl mışıl uyuyarak geceyi geçirdiler.

XII

DOĞAL İLAÇ

Gece sakin geçti. Ne var ki sabah uyandıklarında Kennedy kendini hâlsiz hissediyor, tir tir titriyordu. Kasvetli havanın kararttığı göklerde, Kaptan Burton'un bahsettiği çürük yumurta kokusu bariz bir şekilde duyuluyordu.

"Bu sefil Zungomero bölgesi, Bay Kennedy'ye pek de iyi gelmedi," dedi Joe.

"Gerçekten de ateşim çok yükseldi," dedi Kennedy.

"Bunda şaşılacak bir şey yok," diye yanıtladı Doktor, "burası Afrika'nın en sağlıksız yerlerinden biri, ama neyse ki burada çok kalmayacağız. Haydi!"

Çıpayı çıkarıp, ısıtıcıyı açarak yükseldiler.

Kennedy hiç de iyi görünmüyordu. Battaniyesine sarılıp yatarken, "Sırası mıydı şimdi bu hastalığın!" diye söylendi.

“Biraz sabret dostum Dick,” dedi Doktor, “seni hızla iyileştireceğim.”

“Ah Samuel,” diye yalvardı hasta, “ecza dola-bında bana göre bir ilacın varsa hemen ver!”

“Daha iyisi var!” diye yanıtladı Doktor, “Sana çok doğal ve bedava bir ateş düşürücü vereceğim.”

“Nasıl?”

“Seni bulutların üzerine çıkarıp, bu öldürücü ha-vadan kurtaracağım.”

Gerçekten de on dakika içinde bin iki yüz metre-ye yükselip, küme küme bulutların üzerine çıktılar. Artık yer görünmüyor, güneş, yığın yığın bulutların üzerinden olağanüstü ışık oyunları ile yansıyor.

“Oh!” dedi şimdiden kendini daha iyi hissetmeye başlayan Dick, “Burası bir cennet!”

Üç saat sonra Doktor’un öngörüsü gerçekleşmiş, Kennedy düzelişle iştahla yemek yemeğe koyulmuştu.

Saat ona doğru hava açıldı, bulut kümesinde olu-şan deliklerden aşağısı görünmeye başladı. Zungo-mero bölgesinin son Hindistan cevizi ağaçları ge-ride kalırken, Doktor Fergusson alçalarak, balonu kuzeydoğuya götürecek bir hava akımı arıyordu. Ufukta sivri tepeler belirmişti. Çarpmamak için her an tetikte olmak gerekiyordu.

“Kör kayalıkların ortasında kalmış gibiyiz!” dedi Kennedy.

“Telaşlanma Dick,” diye yanıtladı Doktor, “çarp-madan geçeceğiz. Düşünsenize ya aşağıda yürüyor olsaydık? Sağlıksız çamurların içinde, gündüzle-

ri dayanılmaz sıcakta, geceleri bıçak gibi soğukta ilerlemeye çalışıyor olacaktık. Koca koca sinekler tarafından ısırılmak, vahşi hayvanlardan kaçmaya çalışmak da cabası...”

“Denemek bile istemem,” dedi Joe.

Öğleye doğru Usagara Dağları’nın en yüksek kısmına yaklaştılar.

“Elimdeki harita doğruysa, bin beş yüz metreye kadar yükselmemiz gerekecek,” dedi Doktor ve ısıtıcıyı açtı. Gazın genleşmesiyle balon hemen yükselmeye başladı.

“Bu kadar yüksekte sık sık uçmamız gerekecek mi?” diye sordu Kennedy.

“Nadiren,” diye yanıtladı Doktor, “ama merak etmeyin, *Victoria*’mız bu yükseklikleri tehlikesizce aşacak,” dedi.

Barometredeki düşüş, bin sekiz yüz metrelik bir yüksekliğe çıktıklarını gösteriyordu. Hava yoğunluğu azalmış, sesler daha az duyulur hâle gelmişti. Aşağıda insanlar ve hayvanlar artık görülemiyordu.

Doktor ve arkadaşları tepesi karlı dorukların üzerinden hızla geçerken kendilerini bir tuhaf hissettiler, ama neyse ki kısa süre sonra dağın diğer yamacına ulaşıp inişe geçtiler. Çıpa bu kez kocaman bir cümbez ağacının dallarına takıldı. Kennedy ve Joe avlanmak için indiler, Doktor ise balonda kaldı.

“Beklenmedik bir durum olursa tüfeğimi ateşleyerek işaret veririm. Siz de hemen geri dönersiniz,” diye bağırdı arkalarından.

XIII

AV

Kennedy ve Joe, sıcaktan çatlamış kuru toprak üzerine yarım saatlik bir yürüyüşün ardından, bir sel yatağından su içmekte olan bir antilop sürüsüyle karşılaştılar. Kennedy hemen tüfeğini doğrultup, bir erkek antilop vurdu. Joe işe girişip, üçü için biftek çıkarırken, avcı da ateşi hazırladı. Biftekler ateşte kızarıırken yayılan nefis kokuyu duyan avcı, “Bu Samuel’in çok hoşuna gidecek,” dedi.

“Ne düşünüyorum biliyor musunuz?” diye sordu Joe.

“Herhâlde pişirdiğin biftekleri...”

“Hiç ilgisi yok. Döndüğümüzde ya balonu yerinde bulamazsak, suratımız ne hâle gelir, onu düşünüyorum!”

“Samuel hayatta böyle bir şey yapmaz!”

“Kuşkusuz... ama ya çıpa yerinden çıkar da, rüzgâr balonu uzaklara taşırsa? Ya geri dönemezse?”

Avcı tam “Böyle şeyler kurma kafanda,” diye Joe’yu yatıştırıyordu ki, bir tüfek sesi duyuldu.

“Benim tüfeğimin sesi bu! Tehlikedeyiz!” diye bağırdı Kennedy telaşla.

Joe, “Belki de tehlikede olan beyefendidir,” derken, ikinci bir el daha ateş edildi.

“Bana kendini korumaya çalışıyor gibi geldi,” dedi avcı.

Bunun üzerine hemen balona doğru koşmaya başladılar ve çok geçmeden oraya ulaştılar. Balona girmeye çalışan bir grup vardı! Ağaçlara tırmanmışlar, çığlıklar atarak balona doğru ilerliyorlardı. Derken bir el daha ateş edildi ve biri yuvarlanarak aşağıya düştü. Düşerken de dallardan birine... kuyruğundan asılı kaldı.

“Maymunlar!” diye bağırdı Joe.

Gerçekten de bir babun sürüsüydü bu! Birkaç el daha ateş edilince, meraklı hayvanlar çil yavrusu gibi kaçıştılar.

Kennedy ve Joe bir çırpıda balona atlayıp, çipayı içeri aldılar. *Victoria* birkaç dakika sonra göklerde süzülüyordu.

“Ne baskındı ama!” dedi Joe, “Bir an, yerliler tarafından kuşatıldınız sandık.”

“Ucuz kurtulduk,” diye yanıtladı Doktor, “çipa yerinden çıksaydı, rüzgâra kapılıp gidebilirdim.”

“Ya, Bay Kennedy,” diye araya girdi bunu duyan Joe, “size ne demiştim?”

“Haklısın,” dedi Kennedy, “ama o sırada kızarttığın biftekler aklımı başımdan almıştı.”

Bunun üzerine Joe yemeği hazırladı ve biftekler iştahla mideye indirildi.

Akşamüstü dört sularında hızlı bir hava akımına kapılıp, baobaplar ve kabak ağaçlarıyla kaplı Kan-yeme Havzası üzerinden geçtiler. Ugogo ülkesinin samandan kulübelerini gördüler.

Havanın kararmasıyla birlikte rüzgâr dindi, Doktor da geceyi havada geçirmeye karar verdi. Gündüzle gece arasındaki sıcaklık farkı on dört dereceyi bulduğundan, bayağı soğuk oldu. Aşağıdan gelen kurbağa vıraklamaları, çakal ulumaları ve aslan kükremeleri arasında nöbetleşe uyudular.

Sabah olunca Doktor Fergusson, *Victoria*’nın kuzeydoğuya doğru saptığını fark etti.

“Doğru yoldayız,” dedi, “Az sonra Jihoue-la-Mkoa’da olacağız ve inip, buradaki göllerden su yediklerimizi dolduracağız.”

Doktor bu tekinsiz yerde fazla durmak istemediğinden, sularını doldurup hemen havalandılar. Küçük köylerin, dev gibi ağaçları ve kaktüsleriyle güzelim Unyamwezy bölgesinin üzerinden geçip, saat ikide Kaze’ye ulaştılar.

“Zanzibar’dan iki gün önce havalandık ve yaklaşık bin kilometrelik bir yol katederek buraya geldik,” dedi Doktor, “Oysa Burton ve Speke aynı yol için dört buçuk ay harcamışlardı!”

XIV

HASTA SULTAN

Kazeh (Tabora) tam olarak bir kent sayılamasa da, kulübe evleri, lezzetli sebzelerin yetiştiği minik bahçeleriyle Orta Afrika'nın önemli yerlerinden biriydi. Unyamwezy'de yaşayan Arap kökenli Omani aileleri, ticaret yaparak bol para kazanmışlardı ve burada refah içinde yaşıyorlardı.

Burası kervanların uğrak yeri idi. Melez hamalların bağırtilarının davul zurna seslerine, çocuk ağlamalarına ve katır kişnemelerine karıştığı hareketli çarşılarında, rengârenk kumaşlar, cam boncuklar, fil, gergedan ve köpek balığı dişleri, bal, tütün ve pamuk satılan karmakarışık tezgâhlar vardı.

Victoria'nın havada gözükmesiyle, bütün bu hengâme bir anda bıçakla kesilmiş gibi duruverdi. Kadın, erkek, çoluk çocuk, ortalıkta kim varsa kaçışarak, kulübelere saklandı.

“Samuel, dostum,” dedi Kennedy, “böyle bir etki oluşturduğumuz sürece bu insanlarla alışveriş yapmamız olanaksız!”

“Yerliler ilk anda koktular tabii,” diye yanıtladı Doktor, “ama çok geçmeden meraklarını yenemeyip geri geleceklerdir. Speke ve Burton bu halkın misafirperverliğini övmüşlerdi. Yine de dikkatli olalım, çünkü balonumuz oklara karşı zırh kaplı değil.”

Doktor gerçekten de haklı çıktı. Balon alçalıp da, çıpa pazar yeri yakınındaki bir ağaca bağlanınca, kulübelerden sakınımlı başlar uzandı. Çok geçmeden büyücülerden oluşan bir grup başta olmak üzere, tüm ahali ellerini havaya kaldırarak yavaş yavaş balona yaklaştı.

Büyücülerden biri bir şeyler söyledi ama Doktor bu dili anlamayıp Arapça konuşunca, hemen aynı dilde yanıt aldı. Yerliler *Victoria*’nın yere inen Ay olduğunu ve üç oğluyla ziyarete geldiğini sanmışlardı.

Doktor da büyük bir ciddiyetle, Ay’ın bin yılda bir tabasına kendini göstermek için ziyarete geldiğini, isteklerini hiç çekinmeden iletmelerini söyledi.

Büyücünün bir isteği vardı. Ay’ın oğulları, birkaç yıldır hasta olan sultanlarını iyileştirebilir miydi acaba?

Doktor başını arkadaşlarına çevirdi.

“Sultanın yanına tek başına mı gideceksin yani?” diye sordu avcı.

“Evet, ilaçlarımla gideceğim,” diye yanıtladı. “Şu anda korkacak bir şey yok ama tetikte olmalıyız. O yüzden sen dostum, ısıtıcıyı hazır tutarak balonda kalacaksın, Joe da ip merdivenin altında bekleyecek.”

Böyle dedi ve büyük bir kabile eşliğinde sultan sarayının yolunu tuttu. Sultan, kare şeklinde, çatısı sazdan, direkleri oymalı, kırmızı kilden duvarları insan ve yılan figürleriyle süslü bir sarayda yaşıyordu. Orta Afrika’nın güçlü ve sağlam yapılı siyah ırkından korumalar karşıladı Doktor’u. Saçları ince örgüler hâlinde omuzlarına dökülüyor, kulaklarında kocaman tahta diskler bulunuyordu ve çeşit çeşit silahlarla donanmışlardı. Sultanın gözdeleleri olan güzel siyahi kadınlar, zil ve davul çalıyorlardı.

Doktor, kırk yaşlarındaki sultanı muayene etti ama yapılacak bir şey yoktu. Adamcağız yıllar süren içki âlemleri sonunda ayılmaz bir sarhoşluğa sürüklenmiş, bilincini kaybetmişti. Yine de güçlü bir uyarıcı vererek baygın adamı bir anlığına canlandırdı. Sultanın bu anlık hareketi, Ay’ın oğlunun başarısı olarak algılanıp alkışlarla karşılandı. Sonra Doktor hızla saraydan ayrıldı.

Doktor’un yokluğunda çevresini saran halkın armağanlarını kabul eden ve onlarla dans etmeye başlayan Joe, uzaktan gelen Doktor’u gördü ama durumda bir gariplik vardı. Kalabalık sanki tehditkâr bir hâl almıştı.

Tehlikeyi sezen Kennedy balonu kalkışa hazırladı, Joe ve Doktor da hızla balona atladılar.

“Hemen ipi kesin,” dedi Doktor, “çıpayı çıkaracak vaktimiz yok!”

Peki, ne olmuştu böyle birdenbire?

“Bakın!” dedi Doktor ufku işaret ederek.

“Ne oldu?” diye sordu avcı.

“Ne olacak, Ay çıktı!” diye yanıtladı Doktor kocaman, kıpkırmızı doğan Ay’ı göstererek. Ay gökyüzündeydi, yere filan inmemişti. “Ay’ın oğullarının” sahtekâr olduklarını anlayan yerliler, oklarını, tüfeklerini balona doğrultmuş, bağırıp çağırıyorlardı.

O anda beklenmedik bir şey oldu. Büyücü ağaca tırmanıp, balonu çıpasından yakalamak istedi. Ne var ki demiri bağlandığı yerden çıkarmasıyla, üzerine takılıp balonla havalanması bir oldu.

Bunu gören yerliler silahlarını indirip, uçan büyücüyü hayretle izlemeye koyuldular. Büyücü ise korku dolu gözlerle ipe yapışmış, üç yüz metre yükseklikte uçuyordu.

“Sanırım bu olaydan sonra halkının gözünde konumu yükselecektir,” dedi Doktor.

Bir yarım saat kadar sonra alçalıp, büyücüyü yere bıraktılar. *Victoria* yükselirken, adamcağız ardına bakmadan Kazeh’e doğru koşmaya başlamıştı bile.

XV

FIRTINA

“Onayını almadan Ay’ın oğlu olmaya soyunmanın sonu budur işte!” dedi Joe.

“Asıl Kazeh Sultanı’ndan bahset sen!” diye araya girdi Kennedy.

“Yarı ölü bir sarhoş... ama buradan almamız gereken bir ders var – makam mevki, hepsi geçici. İnsan bunlara kendini kaptırmamalı,” dedi Doktor.

Onlar bu konuşmaları yapadursun, şiddetli bir rüzgâr çıkmış, *Victoria*’yı kuzeydoğuya doğru sürüklemeye başlamıştı. Verimli Mfuto Ovaları’nın nefes kesen manzarasını izlerken, fırtına yaklaşıyordu.

“Ay Ülkesi denilen yerdeyiz,” diye açıklamaya girişti Doktor Fergusson. “Bu topraklarda öteden beri Ay’a tapınıldığı için, bu isim Eski Çağ’dan bugüne kadar gelmiş. Buradan daha güzel doğal bitki örtüsüne başka yerde rastlayamazsınız.”

Ve “Kim bilir,” diye devam etti, “belki de bir gün uygarlığın yeni merkezi olacak.”

“Buna inanıyor musun?”

“Kuşkusuz! Gün gelip de Avrupa’nın hatta Amerika’nın verimli toprakları aşırı tüketim yüzünden verimsiz hâle geldiğinde, insanoğlunun bu topraklara gelmekten başka çaresi kalmayacak.”

“Ah!” diye iç çekti Joe, “bunu görmeyi çok isterdim doğrusu.”

“Çok erken doğdun evladım.”

“Zaten,” dedi Kennedy, “endüstrinin her şeyi sömürüp bitirdiği bir çağda yaşamak çok can sıkıcı olurdu herhâlde! İnsanlar makine icat edeceğiz diye, sonunda onlar tarafından yok edilecekler! Hep dünyanın, üç milyar atmosfer basınçta ısıtılan dev bir kazanın patlamasıyla yok olacağını düşünmüşümdür!”

“Şimdi bunları bırakın da,” diye lafı böldü Doktor, “fırsatımız varken şu güzelim Ay Ülkesi’ni seyredeyim.”

Gerçekten de batan güneşin altında, dev ağaçlar, ağaçsız otlar, küçük tepelerin arasına serpiştirilmiş köyler olağanüstü bir manzara sunuyordu. Tanganika Gölü’ne dökülen en büyük ırmak olan Malagazi’yi, geniş çayırarda otlayan ve koşuşturan yabani hayvanları gördüler.

Ne var ki bu arada rüzgâr tümüyle durmuş, hava boğucu bir hâl almıştı. Fırtına patladı patlayacak gibiydi.

“Yere insek?” diye öneride bulundu Kennedy.

“Aslında yukarıya çıkıp, bizi yedi-sekiz derece kuzeye sürükleyecek bir hava akımı bulmayı tercih ederim,” dedi Doktor, “ama karışan akımların bizi yolumuzun dışına çıkarmasından korkuyorum.”

“Bakın, bakın!” diye bağırdı bu sırada Kennedy, “Gölden çıkan şu su aygırlarına, timsahlara bakın!”

“Asıl şu sıra sıra yürüyen kurtlara bakın!” dedi Joe.

“Hayır Joe! Bunlar yaban köpeği. Aslanlara bile saldırmaktan çekinmezler. Bir gezginin karşılaşılabileceği en tehlikeli hayvanlardan biri!”

Bu sırada fırtına öncesi sessizlik yerleşmeye, hayvanlar ağaçların altına gizlenmeye başlamışlardı. Boğucu havada yaprak bile kıpırdamıyordu.

“Belki de fırtına bu gece patlamaz,” dedi Joe, “baksanıza bulutlar çok yüksekte.”

“İşte ben de bu yüzden bulutların üstüne çıkmaya korkuyorum,” diye yanıtladı Doktor, “çok yükseğe çıkmamız gerekecek ve yeri göremediğimiz için nereye gittiğimizi bilemeyeceğiz. Üstelik hava burgaçlarına kapılma veya yıldırıma denk gelip alev alma riski de var.”

“Dostum Samuel, karar vermekte acele etsen iyi olur,” dedi Kennedy.

Bunun üzerine Doktor, balonu orta bölgede, yerle göğün tehlikelerinden uzakta tutmaya karar verdi.

“Siz uyuyun,” dedi, “ben nöbetteyim.”

Avcı ve Joe tam battaniyelerinin altına girmişlerdi ki, kuvvetli bir şimşek çaktı, hemen ardından da korkunç bir gök gürültüsü duyuldu.

“Dikkat!” diye bağırdı Doktor, “Isıtıcıyı köklüyorum, acilen yükselmemiz gerekiyor!”

Ne var ki gecikmişlerdi. Dört bir yanda şimşekler çakıyor, yıldırımlar düşüyor, rüzgâr burgaçlar yapıp balonu bir o yana bir bu yana savuruyordu. Aniden bastıran dolu yağmuru balonu döverken, bulutların arasındaki elektrik, kumaşın yüzeyinde kıvılcımlanıyordu.

Doktor bu hengâmenin arasında sesini duyurabilmek için var gücüyle “Alev almamız an meselesi,” diye bağırdı, “İşimiz şansa kaldı! Her şeye karşı hazırlıklı olun!”

Balon rüzgârla savrula savrula tüm hızıyla yükseldi. Yarım saat sonra tehlikeli bulutların üzerine çıkmayı başarmışlardı. Aşağıda ise, doğanın havai fişek gösterisi tüm hızıyla sürüyordu.

“Tehlike geçti,” dedi Doktor Fergusson, “Bu yükseklikte kalabilirsek, bir sorunla karşılaşmayız.”

“Çok korkutucuydu!” dedi Kennedy.

Joe ise hâlimden gayet memnundu. “Bence bu da yolculuğun cilvelerinden biri,” dedi “bir fırtınayı tepeden izleyebilmek herkese nasip olmaz!”

XVI

YÜRÜYEN KAYA

Sabah altıya doğru güneş ufukta yükselirken, bulutlar dağılmaya başladı ve mis kokulu yeryüzü, yeniden gezginlerimizin gözlerinin önüne serildi.

Rüzgârlarla bir o yana bir bu yana savrulan balon, rotasından bir miktar sapmıştı. Doktor Fergusson kendilerini kuzeye doğru ilerletecek bir rüzgâr bulmak için epeyce uğraşsa da, bir süre doğuya sürüklenmekten kurtulamadılar ve Ay Dağları'na kadar ilerlediler.

“Hiç keşfedilmemiş topraklardayız,” diye açıkladı Doktor. “Yüzbaşı Burton batıya doğru ilerlemiş ama bu dağlara ulaşamamıştı.”

“Bu dağları aşacak mıyız?” diye sordu Kennedy.

“Hayır,” diye yanıtladı Doktor, “bizi Ekvator’a, Nil’in kaynağına götürecek uygun bir rüzgâr bulmayı umut ediyorum.”

Gerçekten de bu rüzgârı çok geçmeden buldular ve altmış metre yükseklikten ilerlemeye başladılar.

“Yere inmeyecek miyiz peki?” diye sordu Joe, “Şöyle bir dolaşıp, ayaklarımızın pasını atmak için?”

“Tabii ki ineceğiz. Sevgili Dick, sen de biraz avlanıp, taze et gereksinimimizi karşılarsın.”

“Ne zaman istersen, Samuel.”

Böylece ilk fırsatta alçalmaya karar verdiler. Alev azaltıldı, çıpalar sarkıtıldı. *Victoria*, iki-üç metre uzunluğunda otlarla kaplı bir çayırı sıyrarak gidiyor, bu hâliyle otların üzerinde yüzen bir gemiye benziyordu.

Birdenbire balon şiddetli bir sarsıntıyla silkelen-di. Çıpa, bir kaya yarığına takılmış olmalıydı.

“Merdiveni sarkıt!” dedi Kennedy, fakat daha lafını bitirmemişti ki, acı dolu, tiz bir ses yeri göğü inletti.

“Bu da neydi şimdi?”

“Tuhaf bir çığlık!”

“Aa! Hareket ediyoruz!”

“Çıpa mı yerinden kurtuldu?”

“Yoo! Çıpanın ipi gergin baksana...”

“O zaman kaya yürüyor!”

Derken otların arasından uzun bir şey yükseldi.

“Bir yılan!” diye bağırdı Kennedy tüfeğini çeke-rek.

“Hayır!” dedi Doktor, “Bir fil hortumu bu, bak-sana!”

Az sonra uzun otların arasından çıkıp bir açıklığa geldiler ve fil bütün heybetiyle ortaya çıktı. Çok güzel, dev gibi bir erkek fildi bu! Çıpa, kocaman beyaz dişlerinin arasına takılmıştı. Bir yandan çıpadan kurtulmaya çalışırken deli gibi koşuyor ve balonu tam da istedikleri yöne doğru çekiyordu.

“Deh! Deh!” diye bağırmaya başladı Joe. “Bu da yeni bir yolculuk türü! Atı da geçtik, bir fille!”

Hayvan çok hızlı koşuyordu gerçekten. Ne var ki bitki örtüsündeki bir değişiklik, gezginlerimizi bu hoş yolculuk şeklini değiştirmek zorunda bıraktı: İleride sık bir ormanlık belirmişti ve balonun hemen çekicisinden ayrılması gerekiyordu. Çıpaya sıkıca bağlı olan halatı çıkarmak veya acilen kesmek mümkün değildi. Filse paniğe kapılmış hâlde hızla ormana doğru koşuyordu.

Bu durumda geriye tek çare kalıyordu: Fili durdurmak. Kennedy ve Joe tüfeklerini doğrultup nişan aldılar ve zavallı hayvan ormana gelmeden yere serildi. Şimdi balon, çıpanın sağlamca tutunduğu cansız bedenın üzerinde salınıyordu.

“Ah!” dedi yere atlayıp filin yanına gelen Joe, “Güzelim dişi kırıldı!”

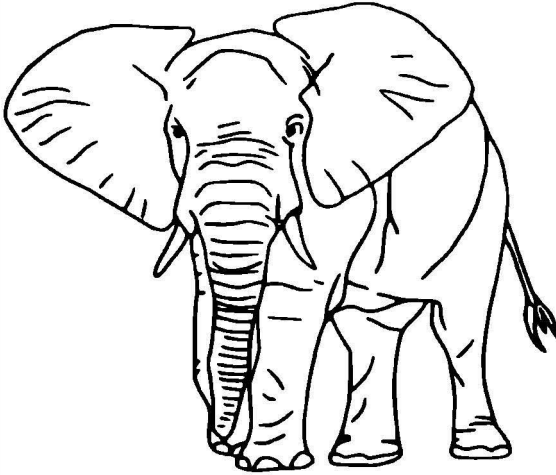
“Niye hayıflanıyorsun ki?” diye sordu Doktor, “Biz bu topraklara fil dişi kaçakçılığı için mi geldik?”

“Çok güzel bir hayvanmış! Hindistan’da hiç bu kadar büyük fil görmemiştim,” dedi Kennedy.

“Evet, en güzel filler Orta Afrika’da bulunur,” diye açıklamaya başladı Doktor. “Batılılar, Güney Afrika’da o kadar çok avladılar ki, zavallı hayvanlar sürüler hâlinde Ekvator’a doğru kaçmak zorunda kaldılar.”

Yemeğin hazırlanmasını beklerken, Kennedy ormana avlanmaya çıktı; Joe ise bir ocak yapıp fil yahnisi yapmaya girişti. Doktor Fergusson her zamanki gibi balonla ilgili kontrollere dalmıştı.

Avcı iki saat sonra bir dizi besili keklik ve bir antilop buduyla döndüğünde, yemek hazırды. Güzelce karınlarını doyurduktan sonra, geceyi kırdı geçir-diler.

XVII

NİLİN KAYNAKLARI

Ertesi gün, yola çıkma hazırlıklarına saat beşte başlandı. Joe çıpayı filin dişlerinden kurtarınca yeniden serbest kalan *Victoria*, yolcularını saatte otuz kilometre hızla kuzeydoğuya doğru götürmeye başladı.

Doktor Fergusson, bir gece önce yıldızlara bakarak konumlarını titizlikle belirlemişti. Şu anda 2° 40' güney enlemindeydiler. Üstlerinden geçerken çığlıkların duyulduğu köyleri geride bırakıp, Karagwah Dağları'na ulaştılar. Derken uzakta, Yüzbaşı Speke'nin 3 Ağustos 1858'de keşfettiği Ukerewe Gölü belirdi.

Keşif gezisinin en önemli noktalarından birine ulaşan Samuel Fergusson, büyük bir heyecanla dürbününü eline almış, tek bir ayrıntıyı bile kaçırmamak için dikkatle izliyordu. Sık çalılıklarla kaplı kı-

yılar, sayısız sivrisineğin oluşturduğu kahverengimsi bir bulutun altında kaybolmuştu. Hiç insan yoktu. Sazlıkların arasında yan gelip yatan veya sulara dalan su aygırı sürüleri göze çarpıyordu yalnızca.

Batıya doğru göz alabildiğine uzanan ve daha çok bir denize benzeyen gölün üzerinden kuzeye doğru ilerlediler. Akşama doğru, küçük ıssız bir ada üzerinde demir attılar ama sivrisinek bulutu yüzünden aşağıya inemediler.

“Sığınmak için bu adayı bulmamız büyük şans, çünkü gölün kıyılarında vahşi kabileler yaşıyor. Şimdi iç rahatlığıyla uyuyabilirsiniz,” dedi Doktor.

“Ya sen Samuel?” diye sordu Kennedy.

“Bu gece benim gözüme uyku girmez. Rüzgâr uygun olursa, yarın Nil’in kaynaklarını keşfedebiliriz. Şimdiye dek çözülememiş bir sırrın bu kadar yakınındayken nasıl uyurum?”

Ertesi sabah *Victoria*, erkenden demir almış, kuvvetli bir rüzgârla kuzeye ilerliyordu.

Doktor sevinçle ellerini çırparak, “Doğru yoldayız,” dedi, “ve şu anda tam Ekvator’un üzerinden geçmekteyiz!”

Balon hızla yoluna devam ederken, Ekvator çizgisinin geçilişi kadeh kaldırılarak kutlandı.

Doktor, Speke’nin hesaplarını doğrulayarak, gölün denizden yüksekliğinin bin yüz otuz metre civarında olduğunu saptamıştı. Şiddetli rüzgârla dalgalanan sulara bakarak, “Bu gölün, yüksek konumu

nedeniyle buradaki ırmakların doğal rezervuarı olma olasılığı çok yüksek,” dedi.

“Göreceğiz,” diye yanıtladı Kennedy.

Derken saat dokuza doğru gölün kayalık kıyılarının arasından çağlayarak akan ırmağı gördüler.

“Bakın!” diye bağırdı Doktor, “Arapların anlattıkları doğru çıktı! Gerçekten de Ukerewe Gölü’nden çıkıp Akdeniz’e dökülen bir ırmak varmış! Nil bu!”

“Vay! Nil!” diye yineledi Doktor’un heyecanına katılan Kennedy. “Yaşasın Nil!” diye bağırdı Joe da sevinçle.

“Sonunda sır çözüldü!” dedi Doktor.

“Peki,” diye sordu avcı, “bunun kuzey kâşiflerinin gördüğü ırmak olduğundan nasıl emin olabiliriz?”

“Eğer rüzgâr bir saat kadar daha böyle eserse, elle tutulur kanıtlarımız olacak,” diye yanıtladı Doktor. “Ne olursa olsun yere inmemiz gerekiyor. Ateş açmamız gerekse bile!”

Yükselip nehrin yatağını izleyerek ilerlemeye başladılar. Bay Debono’nun sözünü ettiği çağlayanı gördüler. Az sonra Doktor dürbünüyle bakıp, ırmağın ortasındaki bir adayı işaret etti.

“Dört ağacı görüyor musunuz?” diye bağırdı, “Benga Adası bu! Oraya ineceğiz işte!”

Ne var ki adada Makado kabilesinden yerliler vardı ve balonu görünce tiz çığlıklar atmaya başla-

dılar. Biri ağaç kabuğundan şapkasını sallayıp duruyordu. Kennedy tüfeğini doğrultup, şapkayı bin parçaya ayırınca, bütün yerliler ırmağa atlayıp diğer kıyıya yüzdüler.

Balon adaya doğru alçaldı. Hemen merdiveni sallandırıp aşağı inen Doktor, “Gel Dick,” deyip, kayalıklardaki çalılıklara doğru seğirtti:

“Şuraya bak!”

İşte o zaman Kennedy, kayanın üzerine kazınmış harfleri gördü:

“A.D.”

“Andrea Debono!” dedi Doktor, “Nil’in kaynağını ilk bulan kâşifin adının baş harfleri!”

Artık kuşkuya yer kalmamıştı. Bu iz, gerçekten de Nil’i bulduklarını kanıtlıyordu.

Yerliler nehri aşip adaya geri dönmeden, kâşiflerimiz balona atladılar. Az sonra *Victoria*, zafer kazanmış bir edayla Gondoroko’ya doğru yola çıkmıştı bile.

XVIII

RİVAYETLER

“**N**e yöne gidiyoruz?” diye sordu arkadaşının pusulayı kontrol ettiğini gören Kennedy.

“Kuzeybatıya,” diye yanıt verdi Doktor. “Ne de olsa doğu ve kuzey keşiflerini birleştirmiş bulunuyoruz.”

“Bizim keşiflerimiz önceki bilimsel öngörülerle uyuşuyor mu bari?”

“Bütünüyle. Araplar, *Bahr-ül Ebyaz* dedikleri Beyaz Nil’in kaynaklarının, deniz kadar büyük bir gölün derinliklerinden çıktığını yazmışlardı. Gerçi eski zamanlarda bu nehrin göksel kökenli olduğuna, doğrudan Güneş’ten döküldüğüne de inanılıyordu ama bu işin şiirsel kısmı.”

“Bakın! Çağlayanlar!” dedi Joe.

“Evet, Makedo Çağlayanları.”

“Ya şu uzaktaki dağ?” diye sordu Kennedy.

“Logwek Dağı,” diye anlatmaya devam etti Doktor. “Andrea Debono, bu bölgeyi baştan başa gezmiş ve gezerken de Latif Efendi adını kullanmış.”

Dağı aşmalarını sağlayacak uygun bir rüzgâr ararken, Doktor “Dostlarım,” dedi, “Afrika’yı geçmeye asıl şimdi başlıyoruz. Şimdiye dek, bizden öncekilerin izinden gittik, fakat artık bilinmezliğin içine atılıyoruz. Cesaretinizi kaybetmeyeceksiniz değil mi?”

Bu soru üzerine Dick ve Joe, bir ağızdan “Asla!” diye bağırdılar.

“O zaman haydi ileri! Şans yanımızda olsun!”

O geceyi Logwek Dağı’na demir atarak geçirdiler. Buraya titreyen dağ da deniliyordu. Bir Müslüman oraya adımını atar atmaz dağın titrediğine inanılıyordu çünkü.

Ertesi gün, Usoga Krallığı’nın üzerinden geçtiler.

“Bu bölgede yaşayan var mı?” diye sordu Joe.

“Evet, dağınık kabileler yaşıyor ve Yamyam adıyla biliniyorlar. Bu isim de bir ses yansımasından geliyor – ‘Nyam nyam’ şeklindeki çiğneme sesinden.”

“Nyam! Nyam! Harikaymış!” dedi Joe.

“Ah Joe, bu sesin oluşma kaynağı bizzat kendin olsaydın böyle der miydin acaba?”

“Nasıl yani?”

“Şöyle ki, bu kabilelerin insan yediği sanılıyor.”

“Gerçekten mi?”

“Gerçekten. Hatta bazı kabilelerde kuyruklu yerliler olduğu da rivayet edilmiş, ama düpedüz uydurmaymış bu. Giydikleri hayvan kürklerinin bir parçasıymış meğer kuyruklar.”

“Tüh! Sinekleri kovmak için bir kuyruk çok işe yarardı doğrusu.”

“Sen dalganı geç, sahiden de insan etine bayılan kabileler var!”

“Umarım bayıldıkları kişi ben olmam,” dedi Joe, “çünkü bir yokluk anında birisi tarafından yenileceksem eğer, bu kişinin ikinizden biri olmasını isterim doğrusu.”

“İyi o zaman,” dedi Kennedy, “gerektiğinde sana güvenebiliriz o hâlde.”

Böyle şakalaşırlarken etrafı sis kaplayınca durup, geceyi oldukları yerde geçirmek zorunda kaldılar.

Ertesi gün şiddetli bir muson rüzgârı esiyor, balonun genleştirme borularının giriş kısmını şiddetle sallıyordu. Bu bölümü iplerle sağlamlaştırmak ve balonun ağzının sızdırmaz şekilde kapalı olup olmadığını kontrol etmek Joe’ya düştü.

“Kaçak olmaması çok önemli,” dedi Doktor Fergusson. “Hem değerli gazın bir molekülünü bile kaybetmemek için, hem de kaçak gazın alev alma tehlikesinden dolayı.”

“Düşer miydik öyle olsa?”

“Düşmezdik ama yavaş yavaş yere iner, bir daha da havalanamazdık.”

“Aman, aman,” dedi avcı, “yolculuğu tehlikesizce bitirebilelim de.”

“Bitirmemek için bir neden göremiyorum,” dedi Doktor, “bugüne kadarki balon kazaları hep tedbirsizlikten oldu. Yine de, binlerce balon uçuşundan yalnızca yirmi kadarı kazayla sonuçlandı. Gerekli önlemleri aldığımız sürece korkacak bir şeyimiz yok.”

XIX

SAVAŞ

Rüzgâr giderek şiddetleniyordu.

“*Victoria* saatte en az yüz elli kilometre hızla yol alıyor,” dedi Doktor, “aşağıya bakın, manzara nasıl da hızla değişiyor. Sanki orman üzerimize doğru geliyor.”

“Orman yerini çayıra bıraktı bile,” dedi avcı.

“Çayır da köye,” dedi Joe, “Yerlilerin şaşkın yüzlerine bakın!”

“Fransız köylüleri ilk balon gördüklerinde, canavar sanıp ateş etmişlerdi,” dedi Doktor, “Sudanlı yerlilerin ağzı açık kalmaları çok doğal.”

Biraz ilerleyince, “Altı başka üstü başka olan şu ağaca da bakın!” diye bağırdı avcı aşağıyı işaret ederek.

“Bir incir ağacının üzerine yapışan toprakta bir palmiye tohumu filizlenmiş, hepsi bu,” diye yanıtladı Doktor.

O anda, dev banyan ağaçlarından oluşan bir ormanı aşmak için balonu yükseltmeleri gerekti.

“Muhteşem ağaçlar!” diye bağırdı Kennedy.

“Gerçekten de boyları hayret verici uzunlukta,” diye yanıtladı Doktor, “ama sen bir de California’daki mamut ağaçlarını gör! Boyu yüz kırk metreyi, taban çapı kırk metreyi aşan, dört bin yaşında bir ağaç varmış.”

“Eh, dört bin yıl yaşayınca, boy da o kadar uzar tabii!” dedi Joe.

Bunları konuşurken orman arkada kalmış, köylerin üzerine gelmişlerdi. Önce üzeri kafataslarıyla kaplı bir ağaç görüp irkildiler, ardından vahşi hayvanlara atılmış cesetlerin bulunduğu bir açıklığa geldiler.

“Bunlar canilerin cesetleri,” diye açıkladı Doktor, “Habeşistan’da da böyle bir âdet varmış. Suçluları ceza olarak vahşi hayvanlara atıyorlarmış.”

“Doğrusu ya, idamdan daha vahşice olduğunu söyleyemeyeceğim,” dedi İskoçyalı.

Bu arada Joe, keskin gözleriyle uzakta bir kuş sürüsü görmüştü.

Dürbününü eline alan Kennedy, “Kartal bunlar,” dedi, “ve en az bizim kadar hızlı uçuyorlar.”

“Dua edelim de bize saldırmasınlar,” dedi Doktor, “balonun kumaşı bu kuşların gagalarına dayanamaz çünkü.”

“Benim harika bir fikrim var!” diye atıldı Joe, “Kartallara gem vurup balonumuzu onlara çektirsek?”

“Bunu ciddi ciddi önerenler oldu, ama yırtıcı kuşları eğitmek, uygun bir rüzgâr bulmaktan çok daha zor bence.”

Öğlen olduğunda rüzgâr yavaşlamış, yeryüzü balonun altından daha yavaş akmaya başlamıştı. Sakince giderken, çığlık ve ıslık sesleriyle irkildiler. Aşağıya eğilince, iki kabilenin birbirleriyle kıran kırana savaştığını gördüler. Adamların bir kısmı yaralanıp kanlara bulanmıştı. Balonu görünce bir an durup, oklarını ona yönelttiler ama Doktor, *Victoria*’yı hemen okların ulaşamayacağı bir yüksekliğe çıkardı.

Aşağıda kıyım devam ediyordu.

“Ne korkunç bir görüntü!” dedi Kennedy.

“Kuşkusuz,” dedi Joe, “ama üzerlerinde üniforma olsaydı, dünyanın bütün diğer ülkelerindeki askerlerden bir farkları olmayacaktı.”

“Bu savaşa katılmamak için kendimi zor tutuyorum,” dedi avcı tüfeğini doğrultarak.

“Sakın!” diye atıldı hemen Doktor, “Biz kendi işimize bakalım! Hangi taraf haklı, hangisi haksız biliyor musun da kahramanlığa soyunuyorsun? Bence en iyisi bu korkunç manzaradan bir an önce uzaklaşmak. Belki büyük komutanlar da kendi savaş alanlarını böyle tepeden görebilselerdi, iğrenip, kan ve fetih hırslarından vazgeçerlerdi.”

Bunun üzerine *Victoria* yükseldi ve savaş alanını geride bırakarak, ırmakların üzerinden güneye doğru yöneldi.

XX

TUTSAK

Gece çok karanlıktı. Doktor nerede olduklarını tam anlayamamış, çıpayı, gölgeler arasında zorlukla seçebildiği yüksek bir ağaca tutturmuştu.

Her gece olduğu gibi yine dokuz nöbetini almış, gece yarısı görevini Dick'e devrederken, "Çok dik-katli ol" demişti.

"Neden, olağan dışı bir şey mi var?"

"Yok, ama ne olduğunu anlayamadığım bir takım sesler duydum. En ufak bir şeyde hemen beni uyandır."

Doktor uyuyunca, Kennedy sepetin kenarına dayanıp etrafı dinlemeye başladı. Aniden ısığa benzer bir ses duyuldu. Bir hayvan sesi miydi bu, yoksa bir insan ısığı mı? Hemen silahlarını kontrol etti ve arkadaşlarını uyandırmayı düşündü, ama ses kesilince biraz daha beklemeye karar verdi.

Tetikte beklerken, bulutların arasından bir an sı-zan bir ay ışığı hüzmesinde, aşağıda kımıldayan bir grup insan gördü. Hemen Doktor'u ve Joe'yu uyan-dırıp gördüklerini anlattı.

"Siz ikiniz ağaca inip çıpayı çıkarın," dedi tehli-keyi sezen Doktor. "Ben de hemen havalanabilme-miz için gerekli hazırlıkları yapayım."

"Tamam, iniyoruz," dedi Joe.

"Ama sakın gereksiz yere ateş etmeyin," diye uyardı Doktor.

Joe ve avcı, ağacın çıpanın olduğu dalına kadar indiler. Ağacın çatalına oturup etrafı dinlemeye baş-ladılar. Kocaman bir baobap ağacıydı bu. Zifiri ka-ranlık olduğundan, yaprakların arasında göz gözü görmüyordu ama gecenin sessizliğinde, gövdeden yu-karıya tırmananların fısıltıları açıkça duyuluyordu.

"Yerliler!" dedi Joe.

Tam o anda oturdukları dalın hizasında iki baş belirdi.

"Dikkat!" dedi Kennedy, "Ateş et!"

Ve tüfeklerin patlama sesi, acı çığlıkların arasın-da yitti gitti. Kalabalık, göz açıp kapayıncaya kadar dağılırken, Fransızca konuşan bir ses duyuldu:

"İmdat! Yardım edin!"

Çok şaşırان Joe ile Kennedy hemen sepete çıktılar.

"Duydunuz mu?" diye sordu Doktor

"Evet! Biri yardım istedi!"

“Bir Fransız misyoner herhâlde. Yerliler onu tut-sak etmiş olmalı. Ona yardım etmeliyiz. Siz ne dü-şünüyorsunuz?”

“Biz de aynı fikirdeyiz ama nasıl?”

“Silah sesinden korkup kaçtıklarına göre, sabah olmasını bekleyip, yerlileri yine tüfekle korkutarak adamı kaçırabiliriz.”

“Ya onu akşam öldürürlerse?”

“Sanmam, güneşin doğmasını bekleyeceklerdir. Ama adamcağıza biraz ümit vermeliyiz.”

Doktor böyle dedi ve Fransızca olarak aşağıya bağırdı:

“Her kim olursanız olun, bize güvenin! Size yar-dım edecek üç dostunuz var!”

Bu sözün üzerine, aşağıdan korkunç bir bağırtı koptu.

“Eyvah!” dedi Kennedy, “Ya onu şimdi öldürür-lerse? Sabahı bekleyemeyiz.”

Doktor bir an düşüncelere daldı, sonra “Bir pla-nım var,” diye anlatmaya başladı.

“Yüz kilo saframız var. Adamı içeri aldıktan son-ra, ağırlığı kadar safrayı atarsak balonun dengesi değişmez. Ama bizim de hızla yükselip kaçmamız gerek.”

“Ne yapacağız peki?”

“Adam en fazla yetmiş kilo olsa, yükselmek için hâlâ fazladan otuz kilo saframız olacak. Tek sorun, tekrar alçalmak için bir miktar gaz kaybetmek ge-

rekmesi. Biliyorsunuz bu gaz çok değerli, ama bir insan yaşamı söz konusu! Bunu göze almalıyız!”

Joe ve Kennedy de aynı fikirdeydiler. O yüzden hemen gerekli hazırlıkları yapmaya giriştiler. Safraları sepetin kenarına çıkardılar. Silahları hazırladılar.

“Güzel!” dedi Doktor, “Joe, sen safrayı atacaksın. Dick, sen de tutsağı kaçıracaksın. Silahlar elimizin altında olacak, ama ben emir vermedikçe ateş etmeyin. Umarım buna hiç gerek kalmaz. Joe, çipayı çıkar ve hemen sepete geri gel.”

Joe birkaç dakika içinde denileni yapınca, *Victoria* tekrar serbest kaldı. Bu sırada Doktor, Bunsen pilinin içindeki suyu ayrıştırmaya yarayan yalıtılmış iki iletken kabloyu çıkardı; sonra sırt çantasından, iki tane ucu sivriltilmiş kömür parçası buldu ve kabloların ucuna tutturdu.

Bunları sessizce izleyen Joe ve Kennedy, Doktor’un ne yaptığını hiç anlayamamışlardı. Doktor, kömür parçalarını iki eline alıp uçları birbirine yaklaştırdı, iki uç arasında göz kamaştırıcı bir parlaklık oluştu ve kapkaranlık gece, yoğun bir elektirik ışığıyla aydınlandı.

“Oo! Efendim!” dedi Joe.

“Şşşt!” diye susturdu onu Doktor.

XXI

RAHİP

Doktor Fergusson, bu güçlü ışığı aşağıdaki boşlukta gezdirdi. Demir attıkları baobap ağacı, şeker kamışı tarlalarının arasındaki elli kadar kulübenin çevirdiği bir açıklığın ortasında duruyordu. Otuz metre aşağılarında bir darağacı, altında da siyah uzun saçlı, zayıf, yaraları kanlar içinde, otuzlu yaşlarında bir adam vardı. Tepesinde traşlı bir kısım seçiliyordu.

“Bir misyoner! Bir rahip!” diye bağırdı Joe.

Bu arada yerliler, gördükleri tuhaf manzaradan korkup saklanmışlardı. Fırsattan yararlanmak gerekiyordu. Isıtıcıyı kapatınca, balon yavaşça yere indi. Avcı, aşağı atlayıp rahibi balona taşıdığı anda, Joe da safraları attı.

Doktor hızla yükselmeyi bekliyordu ama balon yerden bir buçuk-iki metre yükselip hareketsiz kaldı!

“Bizi kim tutuyor?” diye bağırdı korkuyla.

Bu sırada birkaç yerli ürkütücü sesler çıkararak balona doğru koşmaya başlamışlardı.

“Aa!” diye bağırdı dışarı sarkıp balonun aşağısına bakan Joe, “Balonun altına tutunmuş bir yerli var.”

“Dick! Hemen su kasalarından birini at!”

Doktoru duyan Dick’in elli kiloluk su kasalarından birini aşağı atmasıyla, balon hızla yüz metre kadar yükseldi ve yerlilerin elinden kurtuldu.

“Yaşasın!” diye bağırdı sepettekiler.

Derken, balon tekrar yukarı fırladı ve bin metre kadar daha yükseldi.

“Neler oluyor?” diye sordu dengesini kaybeden avcı.

“Balona asılan yerli kendini aşağı bıraktı,” diye yanıtladı Doktor, bir yandan da elektrik kablolarını birbirinden ayırırken. Kablolar ayrılınca her yer tekrar karanlıklara gömüldü.

Bu sırada, baygın olan Fransız nihayet gözlerini açabilmişti.

“Kurtuldunuz,” dedi Doktor.

“Kurtuldum,” diye yanıtladı rahip üzgün bir tebessümle, “Teşekkür ederim, ama benim günlerim, hatta saatlerim sayılı!” Böyle dedi ve gücü tükenerek, tekrar kendinden geçti.

“Ölüyor,” dedi Dick.

Doktor Fergusson ise, “Hayır, çok zayıf düşmüş,” diyerek rahibi yatırdı. Önce yaralarına pansuman yaptı, sonra da ona kalbini güçlendirecek bir ilaç verdi.

Rahip uzunca bir süre uyuyup, temiz havanın da etkisiyle gözlerini açtı. Bir fincan çay içerken hikâyesini anlattı. Beş yıldır, yerlilere Hristiyanlığı öğretmek için misyoner olarak geldiği Afrika’daydı. Son bir yıldır yanlarında bulunduğu kabile, şeflerinin ani ölümünden rahibi sorumlu tutmuş ve onu öldürmeye karar vermişti. Bitkin bir şekilde ölümü beklerken, Doktor’un gökyüzünden gelen sesini duymuş, hayal gördüğünü sanmıştı ama işte şimdi buradaydı.

“Peki,” diye sordu, “siz kimsiniz ve beni nasıl kurtardınız?”

Bunun üzerine, Doktor Fergusson kendilerini tanıttı, yolculuklarının amacını ve rahibi nasıl görüp kurtardıklarını anlattı.

“Sizler gözü pek kâşiflersiniz,” dedi rahip. “Yolculuğunuzun başarıya ulaşacağına, yurdunuza geri dönüp, ailenize, dostlarınıza kavuşacağınıza eminim. Bense, canım bedenimden ayrıldığı için pişman değilim.”

Sonra tekrar uykuya daldı.

Bu arada *Victoria*, sanki içindeki hastayı sarsmaktan korkar gibi, çok yavaş bir şekilde yolculuğuna devam ediyordu. Akşama doğru uzakta ışıklı bir bölge görüldü.

“Patlayan bir volkan bu!” dedi Doktor.

“Ama doğruca o yöne sürükleniyoruz!” diye bağırdı Kennedy.

“Evet,” dedi Doktor, “ama güvenli bir yükseklikten geçebiliriz.”

Söylediği gibi de oldu. Isıtıcı sonuna kadar açılınca, balon yaklaşık iki bin metre yüksekliğe ulaştı ve volkanın altı yüz metre üzerinden geçmeyi başardılar.

Sıvı bir ateş gibi akan erimiş lavları, yükseklerle kadar fırlayan kayaları yukarıdan görmek ürkütücü olduğu kadar inanılmazdı da. Rahip bile yattığı yerden kalkıp bu nefes kesen manzaraya bakmaktan kendini alamadı. Neyse ki balon, kısa sürede lavların yakıcı sıcaklığından kurtulup, güvenli yolculuğuna geri döndü.

XXII

MADEN

Rahip, daha fazla dayanamayarak o gece ruhunu teslim etti. Ertesi gün ölüyü gömmek için uygun bir yer arayarak ilerlediler. Öğleye doğru dar bir vadiye geldiler. Ne var ki alçalmak için, Doktor'un daha önce söylediği gibi, gaz kaybetmeleri gerekiyordu. Dıştaki balonun supabını açıp, sepet yere inene kadar hidrojen boşalttılar. Sonra da Joe yere atladı, bir eliyle balonu tutarak, etraftan ağırlıklarınca taş topladı ve balonun içine doldurdu.

İlginçtir, gereken ağırlığı sağlamak için çok da fazla taş toplamak gerekmemiştir.

Gömme işi tamamlandıktan sonra, Doktor düşüncelere daldı.

“Ne düşünüyorsun öyle Samuel?” diye sordu İskoçyalı.

“Doğadaki karşıtlıkları,” diye yanıtladı Doktor, “Tanrı yolunda kendinden ve dünya nimetlerinden

vazgeçen bu adam, nasıl bir toprağa gömüldü biliyor musunuz?”

“Ne demek istiyorsun?”

“Yaşamını yoksulluk içinde geçiren rahibin, şimdi bir altın madeninde yattığını söylüyorum.”

Bunu duyan Joe ve Kennedy, aynı anda “Altın madeni mi?” diye bağıldılar.

“Evet,” diye yanıtladı Doktor sakince, “değersiz taşlar gibi üzerinde yürüdüğünüz şu kayalar, saf maden.”

“Olamaz! Olamaz!” diye bağırdı Joe ve kaya yarıklarında deli gibi altın aramaya girişti. Kennedy de aynısını yapmakta gecikmedi.

Doktorsa, “Sakin olun ve bir düşünün,” dedi, “bütün bu zenginlik ne işimize yarar ki? Yanımızda götüremeyiz.”

“Neden götüremeyelim?”

“Sepette çok fazla ağırlık yapar da ondan.”

“Nasıl yani? Tamamı bize ait olabilecek bu hazineyi olduğu gibi burada mı bırakacağız?”

“Dikkat et! Altının aklını başından almasına izin mi vereceksin?” dedi Doktor. “Az önce gömdüğümüz beden, insani heveslerin geçici olduğunu öğretmedi mi sana?”

“Bütün bunlar doğru,” diye yanıtladı Joe, “ama Bay Kennedy, bari siz bu milyonların bir kısmını toplamama yardım edin.”

“Ne yapacağız peki bunları?” diye sordu gülümsemesini gizleyemeyen avcı. “Biz buraya hazine aramaya gelmedik ki.”

“Milyonlar biraz ağırca,” diye devam etti Doktor, “kolayca cebe sıkıştırılacak gibi değil.”

“Peki, ama safra olarak tuttuğumuz kum torbalarının yerine bunlardan alsak da mı olmaz?”

“Tamam, buna izin veririm. Ama birkaç yüz kilo altını aşağı atmak gerektiğinde yüz ekşitmece yok!”

Bunun üzerine Joe işe koyuldu. Doktor’sa azalan yedeği doldurmak için su aramaya çıktı, ama ne yazık ki bu kurak arazide bir damlacık su bile yoktu. Geri döndüğünde, Joe’nun sepeti açgözlülükle doldurmuş olduğunu gördü ama sesini çıkarmadı.

Havalanmak için ısıtıcıyı tam gaz açtılsa da, balon bir metrecik bile yükselmedi.

“Joe,” dedi Doktor.

Joe yanıt vermedi.

“Joe, beni duymuyor musun? Madenlerin bir kısmını dışarı atar mısın lütfen?”

“Ama izin vermiştiniz bana...”

“Yalnızca safra ağırlığında maden almana izin vermiştim. Yoksa altınlarınla sonsuza kadar bu kurak yerde kalmayı mı istersin?”

Joe, Kennedy’ye çaresiz bir bakış atıp, istemeye istemeye bir parça altın attı. Balon kıpırdamadı.

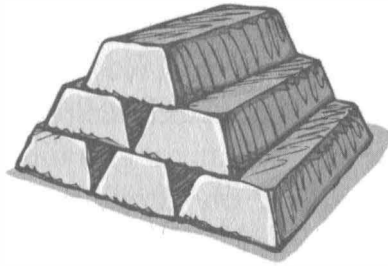
“Devam,” dedi Doktor, “üçümüzün ağırlığı kadar maden atmalısın ki balon kalksın.”

“İki yüz kilo ha?” diye bağırdı Joe yüzü bembeyaz kesilerek.

Böylece madenlerin teker teker attı ve nihayet yükselmeye başladılar. Balonda hâlâ bir miktar altın kalmıştı.

“Bak,” dedi Doktor, Kennedy’ye, “şu metal parçasının dünyanın en iyi delikanlısı üzerindeki etkisini görüyor musun? Bu madenin yeri bilinse, gözü doymaz bir hırsla ne cinayetler işlenirdi. Çok üzücü!”

Ve *Victoria*, batıya doğru ilerlemeye devam etti.

XXIII

RÜZGÂRSIZ GÜNLER

Victoria o geceyi, kurumuş bir ağaca demir atarak geçirdi. Son yaşananların hüznüyle iyice yorulan yolcularımız da biraz olsun uyuyabildiler.

Sabah olunca tekrar yola koyuldular, ama balonu kuzeybatıya doğru sürükleyen rüzgâr pek hafifti.

“Neredeyse hiç ilerlemiyor gibiyiz,” dedi Doktor. “Yolculuğun yarısını on günde tamamladık, ama bu gidişle diğer yarıyı bitirmek için aylar geçecek. Üstelik susuz kalma riskimiz var.”

“Acaba Joe’nun yükleri mi azaltıyor hızımızı?” diye takıldı Kennedy. Kendisi de bir an için altın hırsına kapılmıştı; ama bunu belli etmeyip sanki böyle şeylere çok karşıymış gibi yapıyor, sık sık Joe’ya takılıyordu.

Joe, Doktor’a acıklı bir bakış attıysa da, Doktor oralı olmadı. Aklı, bir an önce su bulmaktaydı. Sahra Çölü’nde haftalarca su bulamadan gezen kervan-

ları düşündükçe korkuyor; gözleri, bir su kaynağı görmek amacıyla geniş araziyi tarıyordu.

Aşağıda, bitki örtüsü yerini yavaş yavaş çöle bırakmaktaydı. Ne bir köy ne de bir kulübe görünüyordu artık. Hatta hiçbir insan kalıntısı olmadığına bakılırsa, bu bölgeden şimdiye kadar kervan bile geçmemişti belli ki. Yine de yollarına devam etmeleri gerekiyordu, geri dönemezlerdi.

Ah, onları çölün ötesine taşıyacak bir fırtına çıksaydı ya! Ama gökte tek bir bulut bile yoktu. On üç buçuk litre suyla, sıcaklığın elli dereceye çıktığı çölü nasıl geçeceklerdi? Doktor, beş litre kadar suyu susuzluklarını gidermek için ayırdı. Geri kalan su da ısıtıcıya gaz üretmek için kullanılacaktı.

“Bu suyla ancak elli dört saat yol gidebiliriz,” dedi Doktor hesap yaparak. “Bu süre dolmadan su bulmamız şart!”

Gece ıssız bir düzlüğe indiler. Ertesi gün hava yine çok sıcaktı ve rüzgâr hafifti. Biraz kuru et ve meyveli pestil yiyip, suyu idareli şekilde içerek öğleyi geçirdiler.

“Ben su bulacağımıza inanıyorum,” dedi Joe, “Afrika’ya gelirken böyle bir çölle karşılaşacağımızı biliyorduk. Umudumuzu kaybetmeyelim, manzaranın tadını çıkaralım.”

Joe’nun bu umutlu hâline rağmen, arazi giderek daha da çoraklaşıyordu. Akşam, Doktor ancak otuz kilometre gidebildiklerini hesapladı. Ertesi gün

de bir önceki günün aynısıydı. Yakıcı güneş, rüzgâr-dan çok bir soluk vermeye benzeyen zayıf esinti ve göz alabildiğine uzanan çöl...

Doktor elinde dürbünü soğukkanlılıkla ufku tararken, hiç göstermese de, sorumluluk duygusunun getirdiği üzüntüden kurtulamıyordu. İki can dostunu, Dick'i ve Joe'yu buralara sürükleyen kendisiydi. Olanaksızın sınırlarını zorlamakla doğru mu yapmıştı? Bu kıtanın keşfini daha uzak bir yüzyıla mı kalacaktı?

Peki, şimdi ne yapabilirlerdi? Geri dönseler daha mı iyi olurdu? Yoksa yollarına devam mı etmeliydiler? Doktor Fergusson, kafasında dönüp duran bu soruları arkadaşlarına sormaya karar verdi.

"Ben efendimin her düşüncesine uyarım," diye yanıtladı Joe. "Siz nereye giderseniz, ben de oraya gelirim."

"Ya sen Kennedy?"

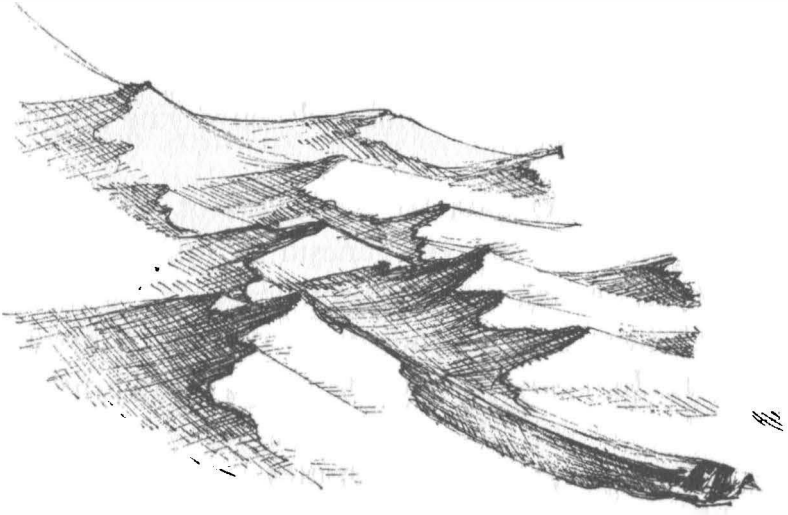
"Ben, sevgili Samuel" dedi Kennedy, "öyle umutsuzluğa kapılacak adam değilim. Bu yolculuğun tehlikelerini benden iyi kimse bilemezdi, ama senin bunları göze aldığını görünce seni izledim ve sonuna dek de izlerim. Bence yolumuza devam etmeliyiz, bize güvenebilirsin."

"Sağ olun, benim sadık dostlarım," dedi Doktor. Çok duygulanmıştı. "Bu cesaret verici sözlere ihtiyacım vardı. Tekrar teşekkürler!"

İçleri yine umut dolmuştu. Şimdi tek gereksinimleri olan şey, birazcık rüzgârdı.

“Sabırla beklemekten başka çare yok,” dedi avcı.

Ve beklediler. Bu uzadıkça uzayan gün boyunca beklediler ama nafile. Akşam olduğunda ancak yirmi beş kilometre kadar yol gidebilmişlerdi. Gece sakin geçti, ama Doktor hiç uyuyamadı.

XXIV

ÇÖL

Ertesi gün gökyüzü yine açık, hava yine durgundu.

“Çölün ortasındayız!” dedi Doktor. “Ne tuhaf! Aynı enlemde ve aynı güneşin altında, bir bölge yemyeşil, bir bölge çöl. Neden acaba?”

“Nedeni beni ilgilendirmiyor doğrusu,” diye yanıtladı Kennedy. “Böyle olmuş işte, önemli olan da bu.”

“Ama biraz da felsefe yapmak lazım, değil mi?”

“Yapalım! Zaten durduğumuz yerde duruyoruz, zaman bol.”

Tam bu sırada, “Ama böyle devam etmeyecek,” diye araya girdi Joe, “ileride bir bulut kümesi görüyorum.”

Dürbünü alıp bakınca, gerçekten de uzakta bir bulut kümesi olduğu görüp umutlandılar. Ama

bulutlar yaklaşınca ne yağmur ne de rüzgâr getir-medikleri anlaşıldı. Doktor yükselip bulut sisinin arasına girse de, pek fazla ilerleyemediler. Bulutun içinden çıktıklarındaysa, yolcuları bir sürpriz bek-liyordu.

“Aaa!”

“Ne var Joe?”

“Efendim! Bay Kennedy! Bakın, burada yalnız değiliz! Buluşumuzu çalmışlar!”

“Deliriyor mu ne?” diye sordu Kennedy, ağzı bir karış açık olan Joe’yu göstererek.

Ama delikanlı ileride bir noktayı gösteriyordu.

Avcının gösterilen noktaya bakmasıyla, “Şuna bak!” diye bağırması bir oldu. “Samuel, inanılmaz bir şey bu! Baksana!”

“Görüyorum.”

“Bir balon! İçinde de yolcular var!”

Gerçekten de elli metre kadar ötede, sepeti ve yolcularıyla bir balon süzölmekteydi. Üstelik *Victoria*’yla aynı yolu izliyordu.

“İşaret vermeliyiz,” dedi Doktor, “Kennedy bay-rağı al da salla!”

Herhâlde diğer yolcular da aynı anda aynı şeyi düşünmüş olacaktı ki, karşıkı balondan da aynı bayrak aynı şekilde sallandı.

“Bu da ne demek oluyor?”

“Bizi taklit edip, alaya alıyorlar!” diye bağırdı Joe.

Doktor Fergusson ise gülüyordu.

“Bu bir seraptan başka bir şey değil,” dedi, “ışığın hava katmanlarından kırılmasıyla ilgili bir göz yanılması. Elini salla Joe, oradaki yansıman da aynısını yapacak.”

Joe elini salladı, yansıması da aynı anda el salladı.

“Harika bir şey bu!” diyen Joe bir süre daha bu oyunu oynadıysa da, görüntü yavaş yavaş uzaklaşıp silindi.

Bu şaşırtıcı olayın ardından boğucu sıcakta ilerlemeye devam ettiler.

Akşamüstü dörde doğru, Joe uzakta iki palmiye gördü.

“Evet,” dedi dürbününü alıp bakan Doktor, “palmiyeler! Su! Sonunda suya ulaşacağız.”

Çok heyecanlanmışlardı. Çok yavaş ilerleseler de, er geç su kaynağına ulaşacaklarını düşünerek, ellerinde kalan azıcık suyun bir kısmını daha içtiler. Su içmek çok iyi gelmişti, ama onları acı bir sürpriz bekliyordu.

Altiya doğru ulaştıkları palmiyeler çoktan kurumuştur! Ağaçların altındaki taşları aşınmış kuyuda da değil su, en ufak bir nem izi bile yoktu!

XXV

KIRK BEŞ DERECE

Victoria bir gün önce ancak on beş kilometre kadar yol gidebilmişti. Sabah yola çıkınca, “Isıtıcı bizi ancak altı saat daha götürebilir,” dedi Doktor, “o zamana kadar suyu bulduk bulduk, yoksa ne olacağımız meçhul.”

“Belki rüzgâr artar,” dedi Joe bir umutla, ama umudu boşa çıktı. Hava tamamen durgundu. Boğucu sıcakta, termometre gölgede kırk beş dereceyi gösteriyordu.

Joe ve Kennedy yan yana yatıyorlar, içinde bulundukları durumun çaresizliğini unutmak için uykuya sığınıyorlardı. Çalışarak veya bir meşgaleyle düşüncelerinden sıyrılamayan insan, dünyada en acınacak insandır zaten ama bu durumda yapacak hiçbir şey yoktu. Beklemek zorundaydılar.

Susuzluk giderek daha çok kendini hissettiriyordu. Yalnızca iki litre suları kalmıştı. Koca çölün ortasında iki litre su! Ve o da hamam suyu gibi sıcaktı.

Doktor, arkadaşları uyurken yine düşüncelere daldı. Sekiz buçuk litre suyu ısıtıcıyı çalıştırmak için kullanmakla hata mı etmişti acaba? Ya da yükselmek için su yerine safra mı atsalardı keşke? Binlerce düşünceyle boğuşup, nihayet son bir deneme yapmaya karar verdi. Isıtıcıyı açtı; bir hava akımı arayarak, otuz metreden bin beş yüz metreye kadar yükseldi ama boşuna. Balon bir metrecik bile yerinden oynamadı!

En sonunda suyu tükenen ısıtıcı kapandı ve balon büzüşerek kumların üzerine indi. 19° 35' boy-lam, 6° 51' enleminde, Çad Gölü'nün sekiz yüz, Batı Afrika kıyıları'nın altı yüz elli kilometre kadar uzağındaydılar.

Dick ve Joe, yere inmenin sarsıntısıyla uyandılar. "Durduk demek," dedi İskoçyalı.

"Ne yazık ki öyle," diye yanıtladı Doktor.

Balona ağırlıklarınca kum doldurup aşağı indiler. Saatlerce hiç konuşmadan oturdular. Peksimet ve etli, meyveli pestilden oluşan yemeklerini yiyip, birer yudum su içtiler. Ertesi güne, yarım litreden az bir su kalmıştı.

Gece kimse uyuyamadı.

Ertesi sabah, "Boğuluyorum!" diye bağırdı Joe. "Buna da şaşmamak gerek, çünkü termometre almış dereceyi gösteriyor!"

"Evet, fırında gibiyiz," dedi avcı, "ve gökte bir tek bulut bile yok! Delireceğim!"

"Sabredelim," dedi Doktor, "bu kadar sıcaklığın ardından mutlaka bir fırtına gelir."

Sıcak, susuzlukla da birleşince üç yolcunun zihinleri bulanmaya başlamıştı. Gün sessizce, sanrılarla geçip de gece inince, Doktor, “Gelin,” dedi, “birazcık yürüyelim. Hepimize iyi gelecektir bu.”

Ama Joe da Dick de kendilerinde yürüyecek güç bulamadılar. Doktor da bir başına yürümeye karar verdi. İki-üç kilometre gitmişti ki, birdenbire başı döndü. Sanki bir uçurumun kenarındaydı! Arkada gözden yitmekte olan balona baktı ama geri dönecek gücü bulamayıp, sonsuzlukta yiter gibi düştü.

Gece yarısı, sadık yardımcısı Joe’nun kolları arasında uyandı.

“Efendim, neyiniz var?” diyordu Joe kaygıyla.

“Bir şeyim yok, bir an güçsüz düştüm, o kadar.”

“Kendinizi büyük tehlikeye attınız! Bu böyle olmayacak, ben bir karar aldım.”

“Neymiş o karar?”

“Yanıma biraz erzak alıp, yardım aramaya gideceğim. Siz rüzgâr çıkarsa beni beklemez gidersiniz. Belki de ben çok daha önce yardımla dönüp gelirim.”

“Sadakatine ve cesaretine hayranım ama çok saçma bir düşünce bu,” diye yanıtladı Doktor. “Bir-birimizden ayrılmamalıyız. Alnımıza ne yazılıysa o olur, sabredip göreceğiz.”

“Bugün için tamam. Ama bir gün içinde yola çıkamazsak, ben bu yolculuğa çıkmaya kararlıyım.”

Doktor yanıt vermedi. Bu arada balona varmışlardı. Kendinden geçmiş uyuyan Kennedy’nin yanına uzanıp yattılar.

XXVI

SUSUZLUK

Ertesi gün yine aynı bunaltıcı sıcağın içine uyan-
dılar. Susuzluk dayanılmaz hâle gelmişti. Üçü de
kalan birkaç damla suyu içmenin hayalini kuruyor
ama kimse buna yeltenemiyordu. Bu üç can dost,
birbirlerine yabanıl gözlerle bakar hâle gelmişlerdi.

Kennedy, şişmiş diliyle bütün gün inledi durdu.
Joe ise akşama doğru sanrıların pençesine düştü –
çölün kumlarını koca bir göl gibi görüyor, durup
durup ağzını sıcak kumlara daldırıyordu.

Doktor’la Kennedy’nin uyudukları bir sıra, daya-
namayıp su şişesini eline aldı. Tam bu değerli dam-
laları dudaklarına götürecekti ki, “Yandım! Su!”
diyen yürek paralayıcı bir ses duydu. Sesin sahibi,
dizleri üzerinde ağlayarak su isteyen Kennedy’den
başkası değildi. Bunun üzerine, gözyaşlarını tuta-
mayan Joe, şişeyi avcıya uzattı, o da alıp bir dikişte
hepsini bitiriverdi.

Sonra ikisi de kumların üzerine serildiler.

Korkunç gece bitti, tekrar sabah oldu. Sıcak öyle şiddetliydi ki, yavaş yavaş kurumaya başlamış gibi hissediyorlardı kendilerini.

Derken, inanılmaz bir şey oldu: Kabarmış bir denize benzeyen bir kum fırtınası, çölün ilerisinden hızla onlara doğru geliyordu.

“Sam yeli!” diye bağırdı Doktor, “Kurtulacağız!” ve hemen sepete binip kum torbalarını dışarı atmaya başladı. Arkadaşları da hemen yanına koştular ve yardıma giriştiler.

“Joe, altınlarından da atmalısın!” dedi Doktor.

Joe’nun yüzünden bir tereddüt geçtiyse de, hemen koca bir maden parçasını dışarı fırlattı ve balon tam zamanında havaya yükseldi.

Dönen rüzgârla birlikte hızla ilerlemeye başladılar. Üç saat sonra rüzgâr dinip, kumlar yere inince, gözlerine inanamadılar: Aşağıda, çevresi yemyeşil ağaçlarla çevrili kocaman bir vaha vardı!

“Su! Bakın su!” diye bağırdı Doktor ve supabı açıp hidrojeni serbest bırakarak, vahanın yanına indi. Bu kadar kısa sürede beş yüz kilometre yol katetmişlerdi.

Kennedy ve Joe, hemen dışarı atladılar.

Doktor, “Silahlarınızı alın ve dikkatli olun!” diye bağırınca, tüfeklerini alıp ağaçların arasına daldılar.

Ne var ki heyecandan yerdeki ayak izlerine dikkat etmemişlerdi. Bir kükremeyle irkildiler. Bir palmiyenin dibinde, kocaman yelesiyle bir erkek aslan

saldırıya hazır bir şekilde kendilerine bakmaktaydı. Avcıyı görür görmez sıçradı, ama kalbine saplanan bir mermiyle cansız yere serildi.

“Ucuz kurtulduk!” diye bağırdı Joe.

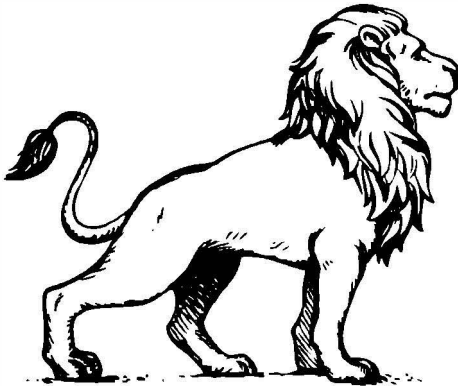
Kennedy hemen kuyuya koştu, nemli basamaklardan kayarcasına indi ve taze suya kafasını daldırdı. Joe da arkasından aynısını yapınca, şapırtı sesinden başka ses duyulmaz oldu. Kana kana içtikten sonra Doktor Fergusson’a da bir şişe doldurdular ve merdivenlere yöneldiler.

Fakat orada kendilerini bir sürpriz bekliyordu: Kocaman bir dişi aslan!

Avcı hemen ateş ettiyse de, hedefi tutturamadı. Ortadan kaybolan aslan, dışarı çıktıkları anda üstlerine atlayacaktı kuşkusuz.

“Benim bir fikrim var,” dedi Joe. Der demez de ceketini çıkartıp tüfeğin tepesine asarak yukarı kaldırdı. Bunu gören hayvan avının dışarı çıktığını sanıp üzerine atladı ama bir kurşunla yere serildi.

Ateş eden, kuyunun başına gelen Doktor’dü.

XXVII

VAHADA

Geceyi, mimozaların serin gölgeleri altında güzel bir yemek yiyerek geçirdiler. Ertesi gün güneş yine çok parlaktı, ama ağaçların sık yapraklarını delip geçemiyordu. Uygun rüzgârı burada beklemeye karar verdiler.

“Üzüntülerle sevinçlerin böyle birbirini izlemesi ne garip!” dedi Kennedy. “Kıtlığın ardından gelen bolluk! Sefaleti izleyen bu lüks! Delirecektim neredeyse!”

“Sevgili Dick,” dedi Doktor, “Şimdi burada dünyaya nimetleri üzerine söylev verebiliyorsan, bunu Joe’ya borçlusun unutma.”

“Sadık dostum,” dedi Dick, Joe’nun elini sıkarak.

“Rica ederim,” diye yanıtladı Joe, “Gün gelir ödeşiriz, ama tabii böyle bir günün hiç gelmemesini dilerim.”

Günü neşeyle sohbet ederek geçirdiler. Güçleri yerine geldikçe ümitleri artıyor, ümit de cesaretlerini yükseltiyordu. Gece sakin geçti.

Ertesi gün hava hâlâ serinlememişti. Rüzgârdan yine eser olmadığını gören Doktor endişelenmeye başladı. Böyle giderse erzakları yetişmeyecekti. Suyu bulmuşlardı, ama bu kez de açlık mı bekliyordu onları?

Neyse ki, barometreyi kontrol edince ümidi tekrar yeşerdi. Basınçtaki değişiklikler yakında havanın değişeceğinin habercisiydi. Bunu görünce, hemen yol hazırlıklarına giriştiler.

Önce su yedeklerini doldurdular. Ardından Doktor, Joe'dan altın parçalarının bir kısmından daha kurtulmasını istedi. Refahla birlikte hırsı da geri gelmiş olan Joe, bu durumdan hiç memnun kalmayıp somurtmaya başlayınca Doktor sordu:

“Söyle, su mu yoksa altın mı?”

O zaman Joe hemen maden parçalarından bir kısmını daha kumlara attı.

“Buraya bizden sonra gelen kâşifler bu altınları bulunca çok şaşıracaklar ve çölün ortasındaki altın madeni ile ilgili sayfalarca yazı yazacaklar,” dedi Doktor, “bu bilimsel yanılmanın sorumlusu da sen olacaksın!”

Bu düşünce delikanlıyı biraz olsun keyiflendirdi.

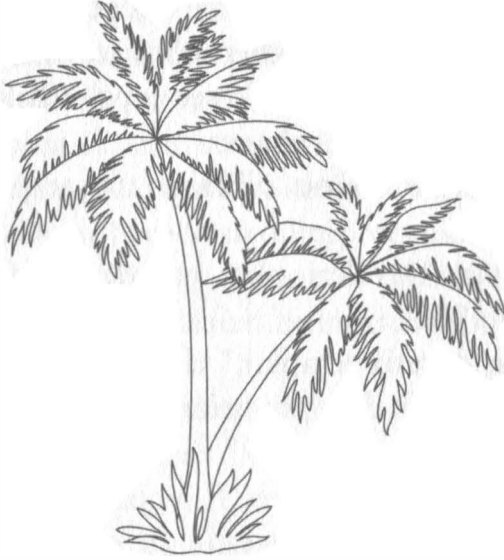
O gün havada bir değişiklik olmadı. Termometre altmış dereceyi gösteriyordu; sanki ateş yağıyordu gökten!

Ama sabaha karşı üçe doğru, Joe'nun nöbeti sırasında sıcaklık düştü, gökyüzü bulutlarla kaplandı ve hava daha da karardı.

“Uyanın! Kalkın!” diye bağırdı delikanlı, “Rüzgâr çıktı!”

“Sonunda!” dedi Doktor gökyüzüne bakarak, “Fırtına geliyor, çabuk atlayın balona!”

Tam zamanında ayaklanmışlardı, çünkü hızla gelen fırtına balonu kumlarda sürüklemeye başlamıştı bile! Neyse ki Joe bir koşu gidip sepeti yakaladı da, hemen binip yükselmeyi başardılar.

XXVIII

YOLA'YA DOĞRU

Balon havalanır havalanmaz, doğu rüzgârına kapılıp büyük bir hızla ilerlemeye başladı. Saat dokuzu geçerken, aşağıda bitki izleri görülmeye başlamıştı. Uzaktaysa, ufuk çizgisini kesen tepeler belirliyordu. Çöl geride kalıyordu nihayet.

“Yakında Arapların ülkesine ulaşacağız,” dedi Doktor.

“Araplar! Develeri olan gerçek Araplar mı?” diye sordu Joe.

“Hayır, devesiz Araplar,” diye yanıtladı Doktor, “bu bölgede pek deveye rastlanmaz, onlar daha kuzeydeler.”

“Hadi ya!”

“Niye, öyle dedin?”

“Rüzgâr ters yönde esse bile, develere gem vurup, balonu onlara çektirebilirdik de ondan.”

“Ah Joe,” dedi delikanlının parlak fikrini duyan Doktor, “bunu senden önce düşünmüşler. Bir romanda yolcular balonu develere çektiriyorlar. Sonra bir aslan gelip develeri yiyor, yerlerine geçip balonu o çekiyor. Hayal bunlar anlayacağın, bizim bunlarla işimiz yok.”

Fikrin daha önce başkasının aklına gelmesine biraz alınan Joe, aslanı yiyecek bir hayvan var mı diye düşündü. Bulamayınca da, aşağıdaki manzarayı seyre geri döndü.

Orta büyüklükte bir gölün etrafında, bin bir çeşit ağaç vardı. Palmiyeler, pamuk ağaçları, papaya ağaçları, baobaplar, muz ağaçları...

“Ne güzel bir ülke!” dedi Doktor.

Hayvanlar da, en az bitkiler kadar çeşitliydi burada. Yabani öküzler, su aygırları, çakallar gördüler.

Muhteşem Adamova ülkesinin üzerinden geçiyorlardı. Daha önce keşfedilmiş topraklardı bunlar.

“Şimdi biz, Yüzbaşı Burton ile Speke’nin keşifleriyle Doktor Barth’inkileri birleştirebildik diye mutlu olalım!”

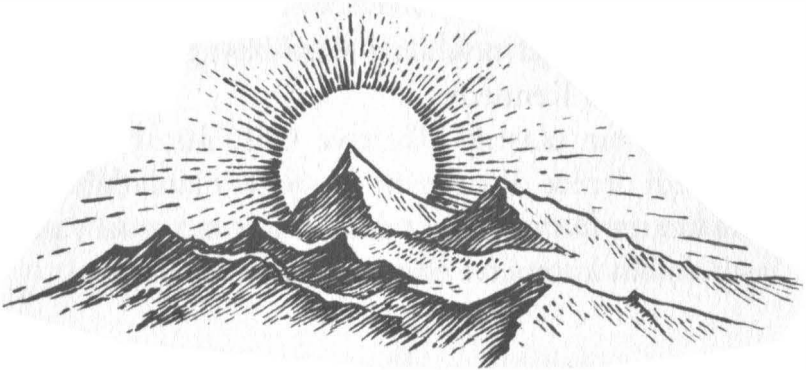
“Bana bu keşif noktaları arası bayağı uzak gibi geliyor,” dedi Kennedy.

“Speke’nin ulaştığı Ukerewe Gölü’nün boylamı otuz yedi derece. Bu akşam ulaşmayı planladığımız Yola kentininki ise dokuz derece. İkisinin arası yaklaşık üç bin kilometre ediyor demek ki.”

Yarım gün yol aldıktan sonra, Nijer'in ana kollarından biri olan Benue'nin üzerine geldiler. Hint darısı tarlalarında çalışan köleler, şimşek hızıyla üstlerinden geçen *Victoria*'ya şaşkın şaşkın bakıyorlardı.

Akşamı, Yola'nın altmış-yetmiş kilometre uzağında bir ağaca demir atarak geçirdiler. Fırtına öyle şiddetliydi ki, balonu yatay hâle gelecek kadar yere yatırıyor, uyumaya olanak vermiyordu.

Neyse ki sabah şiddetini biraz azalttı, ama yine de *Victoria*'yı, Fulaniler tarafından kısa süre önce kurulan Yola kentinden uzağa taşıdı. Doktor kuzeye doğru gitmek istese de balon batıya doğru sürüklendiğinden, Mendif Dağı'nın üstünden aşmak zorunda kaldılar. Isı yüz dereceye kadar yükseltilince, balon iki bin beş yüz metre yüksekliğe çıktı. Bu, şimdiye kadar ulaştıkları en fazla yükseklikti. Yukarısı öyle soğuktu ki, battaniyelere sarınmaları gerekti. Neyse ki iki saat sonra dağın arka tarafındaki çayırılığa inebildiler ve Kennedy günlerdir kurduğu hayali gerçekleştirip ava çıkabildi.

XXIX

ÇAD GÖLÜ

Sabah üç sularında, Joe'nun nöbette olduğu sırada, *Victoria* sonunda hareket etmeye başladı. Doktor'la Kennedy de uyandılar. Doktor pusulayı kontrol etti ve kuzeydoğuya doğru gittiklerini görerek sevindi:

“Çad Gölü'nü hemen bugün görebileceğiz!”

“Büyük bir göl mü bu?”

“Hem de çok. En geniş yeri yüz seksen kilometreyi buluyor.”

“Ne iyi,” dedi Joe, “suların üzerinde uçmak yolculuğumuza yeni bir tat katacak. Hoş, bugüne kadar çöldeki susuzluk dışında pek bir tehlike de çıkmadı ya karşımıza.”

“Yola 18 Nisan'da çıktık, bugünse 12 Mayıs,” dedi Doktor. “Yirmi beş günde bu kadar yol geldik. Demek on günlük yolumuz daha var.”

“Yaşasın hava yolculukları!” diye bağırdı Joe, “Bu yirmi beş günde hem gezdik hem de iyi beslendik ve dinlendik. Hatta fazlaca! Ayaklarım paslandı, iyi bir yürüyüş yapsam fena olmayacak.”

“Londra’da yürürsün artık Joe. Sen Dick, sen de lütfen av peşine balondan uzaklaşma. Birbirimizden ayrılmamamız gerek.”

“Ama zaten hiç avlanamadım ki!”

“Sevgili Dick, belleğin mi zayıfladı? Bir antilop, bir fil ve iki aslanın vicdan azabını duyuyor olmalısın!”

Tam bu sırada avcı aşağıdaki zürafaları gösterdi.

“Ne biçim zürafa bunlar?” dedi Joe, “El kadar zürafa mı olur?”

“Üç yüz metre yüksekteyiz ondan öyle görüyorsunuz.”

“Ya şu ceylanlar ve deve kuşları?” diye devam etti Kennedy.

“Deve kuşuymuş,” diye yine itiraz etti Joe, “tavuk bence onlar!”

“Samuel, alçalamaz mıyız?”

“Tabii ki alçalırız da, yere filan inemeyiz,” diye yanıtladı Doktor. “Hem, hiçbir işine yaramayacağı hâlde bu zavallı hayvanları öldürmenin ne anlamı var? Sırf sen avcılık içgüdünü tatmin edeceksin diye hayvan öldürmeye değer mi?”

Shari Irmağ’na girip çıkan ve yukarıdan bakınca kertenkelelere benzen timsahları seyrederek, sabah

dokuza doğru Çad Gölü'nün güney kıyısına ulaştılar.

Uzun yıllar bir efsane olduğu sanılan, kenarları bataklıklarla kaplı olduğu için bir türlü haritası çıkarılamayan Çad Gölü burasıydı demek.

Doktor, hep tuzlu sanılan gölün suyunun gerçekte nasıl olduğunu öğrenmek isteyince, sepet suyun yüzeyine değerek geçecek kadar alçaldılar ve Joe suya bir şişe daldırdı. Bir yudum alınca, suyun karbonatlı olduğu, içilemeyeceği anlaşıldı.

XXX

AKBABALAR

Victoria, Çad Gölü üzerinde batıya doğru gidiyordu ve bu geniş su kütlesi üzerinde biraz temiz hava almak hepsine iyi gelmişti. Derken balon, gölü terk edip tekrar karaya çıktı. Doktor başta buna üzülse de, ufukta Bornu'nun başkenti Kuka'nın evleri belirince yakınmaktan vazgeçti. Palmiyeler ve kauçuk ağaçları arasına dizilmiş bu bembeyaz duvarlı Arap evleri, oyun zarlarını andırıyordu uzaktan.

Kuka'nın üzerine gelince, kentin birbirinden keskin sınırlarla ayrılmış iki ayrı kısımdan oluştuğunu fark ettiler. Bir yanda yüksek ve havadar evleriyle zengin kısım, diğer yanda alçacık barakalarıyla fakir kısım vardı. Ne var ki bunları incelemeye pek fırsatları olmadı, çünkü farklı bir hava akımı balonu yeniden Çad Gölü'nün üzerine sürükledi.

Gölün bu kısmında sayısız ada vardı ve üzerlerinde de Biddiomahlar diye anılan, tehlikeli korsanlar

yaşıyordu. Yerliler, oklar ve sopalarla saldırmaya hazırlandılarsa da, rüzgâr balonu bir çırpıda adaların uzağına sürükleyince elleri boş kaldı.

Tam bu sırada, ufku gözleyen Joe, avcıya dönüp, “Bay Dick bakın!” dedi uzakları işaret ederek, “Sonunda av hayalinizi gerçekleştirmeniz için fırsat çıktı size!”

“Nedir, ne geliyor?”

“Bir kuş sürüsü! Doğruca üstümüze geliyorlar!”

“Kuşlar ha!” dedi Doktor dürbünü alarak.

“Umarım çok tehlikeli bir türdür de, Samuel bu kez beni engellemez,” dedi Kennedy.

“Yok, bu kez engellemem,” diye yanıtladı Doktor endişeli bir sesle, “Akbaba bunlar ve umarım bize yaklaşmazlar.”

“Korkuyorsunuz siz bu kuşlardan demek!”

“Çok büyükler ve eğer bize saldırırlarsa...”

“E o zaman biz önce onları haklayalım,” diye atıldı avcı.

“Hayır, Dick!” dedi Doktor, giderek daralan daireler çizerek balonun etrafında dönen kuşlara bakarak. “Yok yere kızdırmayalım hayvanları. Yoksa bize saldırırlar.”

“Ben önce hepsinin işini bitirebilirim ama.”

“Yanılıyorsun. Çok yükseğe uçabilen kuşlar bunlar. Ya balonun tepesine çıkarlarsa? O zaman nasıl ateş edeceksin?”

“Ciddi misin?”

“Çok ciddiym.”

Balonu yükselterek kuşlardan kurtulmaya çalıştılar, ama akbabalar korkunç çığlıklar atarak balonla birlikte yükseldiler. Gövdeleri bir metreyi buluyor, güneşte parlayan kanatlarıyla, kanatlı köpek balıklarına benziyorlardı.

Derken kuşlardan biri balona doğru ani bir pike yaptı! Açık gagası ve pençeleriyle balonu yırtmaya kararlı görünüyordu.

“Ateş! Ateş!” diye bağırdı Doktor ve daha lafını bitirmeden, avcının tüfeği kuşu cansız yere serdi.

Korkan sürü bir an için dağıldı, ama sonra büyük bir öfkeyle geri geldiler. Mermiler birkaçını daha haklayınca taktik değiştirip balonun tepesine çıktılar.

Kennedy, Doktor Fergusson’a baktı. Bir sessizlik anı oldu. Sonra, ipeğin yırtılmasına benzer bir ses duyuldu ve sepet yolcuların ayağının altından çekildi.

“İşimiz bitti!” diye bağırdı Doktor Fergusson, “Düşüyoruz! Her şeyi dışarı atın! Çabuk!”

Bütün altın parçaları fırlatıldı, ama bir değişiklik olmadı.

“Joe, su kasalarını boşalt!” diye bağırdı Doktor.

Joe denileni yaptı ama düşüş devam ediyor, gölün yüzeyi büyük bir hızla sepete yaklaşıyordu.

“Yiyecekler! Yiyecekler!” diye bağırdı Doktor.

Onlar da atıldı. Düşüş hızı biraz kesilse de durmadı.

“Atacak bir şey kalmadı!” dedi Kennedy.

“Hayır, var,” dedi Joe ani bir hareketiyle kendisini göstererek ve sepetten aşağı atladı!

“Joe! Joe!” diye bağırdı Doktor dehşet içinde, ama balon tekrar yükselmeye başlarken Joe çoktan aşağıda gözden yitmişti bile!

XXXI

ARAMA ÇALIŞMALARI

“Gitti!” dedi avcı üzüntüyle.

“Bizi kurtarmak için kendini feda etti,” dedi Doktor.

En kısa zamanda yere inip beklemekten başka çare yoktu. Gölün boş bir kıyısına inip, çıpayı bir ağaca bağladılar ve geceyi gözlerini bile kırpmadan geçirdiler.

Sabah olunca, bataklıklarla çevrili bir yere indiklerini anladılar. Güvenli bir yerdeydiler ama göz menzilinde ne kara ne de ada görünmüyordu.

İlk konuşan Kennedy oldu:

“Belki de Joe kaybolmamıştır,” dedi. “Hem becerikli bir oğlan hem de çok iyi bir yüzücü ne de olsa.”

“Umarım,” diye yanıtladı Doktor duygulu bir sesle. “Onu bulmak için elimizden geleni yapacağız. Ama önce patlayan dış balonu söküp atalım.

Böylece üç yüz kilo kadar bir ağırlıktan kurtulmuş olacağız.”

Bu iş dört saat kadar sürdü, ama işlerini bitirdiklerinde içerideki balonun sapasağlam kalmış olduğunu görüp sevindiler.

“Bu balon bizi taşıyabilecek mi?” diye sordu Kennedy.

“Bu konuda endişelenme,” diye yanıtladı Doktor. “Joe’yu bulur bulmaz yolcuğumuza kaldığımız yerden devam edebiliriz.”

“Yanılmıyorsam, Joe atladığında bir adanın yakınından geçiyorduk, değil mi?”

“Ben de öyle hatırlıyorum, ama o adada da kesin şu korkunç korsanlardan vardır. Joe ellerine düşerse, ona ne yaparlar bilemem.”

“Ben onun becerikliliğine ve zekâsına güveniyorum, işin içinden sıyrılmayı başaracaktır.”

“Umarım.”

Böyle konuştuktan sonra Kennedy ava çıktı, Doktor ise ellerinde kalan eşyaları kontrol etti. On beş kilo kadar kuru et ve meyveli peksimetleri, biraz da çay ve kahveleri kalmış, su kasaları tamamen boşalmıştı.

Daha küçük olan yeni balon bin dört yüz kilogram kadar bir ağırlık kaldırabilecekti. Bu durumda yanlarına iki yüz litre su, kırk beş kilo taze av eti ve seksen kilo kadar da safra alabilirlerdi. Buna bir de Joe’nun ağırlığına karşılık gelecek safra eklenecekti.

Bütün gün hazırlıklarla geçti. Akşam avcı, eli kolu avladığı kuşlarla dolu olarak geldi, sonra da bir ateş yakıp bunları bir güzel pişirdi. Yemekten sonra, iki günün yorgunluğuna yenik düşüp uyudular. Gece birkaç kere Joe'nun sesini duyar gibi oldularsa da, gelen giden olmadı.

Ertesi günü gölün kıyılarında ve adalarında Joe'yu arayarak geçirdiler. Mümkün olduğunca yüksekte durmaya çalışıyorlardı ki, Joe balonu görüp bir işaret verebilsin.

“Joe onu bırakıp gitmeyeceğimizi bilir, o yüzden göklerde *Victoria*'yı gözlüyordur,” dedi Doktor. “Eğer tutsak düşmemişse, nasıl olsa bizi görür görmez saklandığı yerden çıkacaktır. Yok, eğer tutsaksa, yine bizi görecektir, onu aradığımızı anlayacaktır; çünkü buradaki yerliler tutsaklarını bir yere kapatmaz, açık alanda tutarlar.”

Araştırmalar gün boyu devam etti. Rüzgâr onları önce doğuya sonra kuzeybatıya doğru sürükledi. Adaların üzerinden geçiyor, kıyılardaki balıkçı kanolarının arasında dolanıyorlar, onları gören yerliler korkuyla göle atlayıp kaçıyorlardı. Ne var ki gün boyunca Joe'nun varlığına dair tek bir iz bile bulamadılar.

Joe boğulmuş olamazdı, öyleyse neredeydi? Bir anda ikisinin de aklına çok korkunç bir başka olasılık geldi – bu göl timsah kaynıyordu! Ya Joe bunlardan birine yem olduysa?

“Timsahlar kıyılarda gezer,” dedi Doktor. “Joe bunu bildiği için kendini onlardan sakınmıştır. Zaten bu hayvanların o kadar da korkulacak bir tarafları yok. Yerliler onların arasında serbestçe yüzerler, bir şeycik de gelmez başlarına.”

Kennedy susuyordu. Bu olasılığı düşünmek bile korkunçtu doğrusu.

Akşama doğru rüzgâr tekrar yön değiştirdi ve balonu tam da bir önceki gece kaldıkları yere kadar sürükledi. Çıpayı sazlıktaki kamışlara bağlayıp, geceyi ümitleri kırık bekleyerek geçirdiler.

XXXII

FIRTINA

Sabaha karşı üçte, rüzgâr delirmiş gibi esmeye başladı. Balon savrulup duruyor, kamışlara sürtündükçe delinme riski doğuyordu.

“Buradan ayrılmamız gerek Dick,” dedi Doktor, “bu durumda daha fazla dayanamayız.”

“Peki, ya Joe?”

“Onu terk etmiyoruz, mecbur olduğumuz için şimdilik gidiyoruz, ama ne olursa olsun onu aramak için geri döneceğiz.”

“Tamam o zaman, gidelim.”

Ama yola çıkmak da bayağı zor oldu. Çıpa tutunduğu yerden bir türlü sökülüyordu. Avcı aşağı inip çıkarmaya çalışsa, balon hızla havalanıp onu da geride bırakabilirdi. Bu riski göze alamayan Doktor çıpanın ipini kesti ve *Victoria* hemen yüz metre yukarı fırlayıp, kuzey yönünde sürüklenmeye başladı.

Doktor Fergusson’un fırtınaya uymaktan başka çaresi yoktu. Kollarını kavuşturup, kederle düşüncelere daldı.

“Belki de,” dedi, “boyumuzu aşan bir işe giriştik!”

“Daha birkaç gün önce bütün tehlikelerden kurtulduk diye birbirimizi kutluyorduk oysa!” diye yanıtladı avcı.

“Zavallı Joe! Ne cesur yürekli, ne iyi bir delikanlıydı! Zenginlik bir an gözlerini kör ettiyse de, sonra hazinenin tamamından vazgeçmeyi bilmişti! Şimdiyse onu bıraktık gidiyoruz!”

“Ama Samuel, anlattığın kâşiflerin çoğu evlerine geri dönebilmişlerdi. O da dönebilir.”

“Ah Dick! Joe tek kelime yabancı dil bilmiyor ki! Üstelik ne cebinde beş kuruş parası ne de kâşifler gibi silahlı korumaları var. Onu burada bir başına bıraktığımızı düşününce içim kan ağlıyor.”

“Geri döneriz Samuel.”

“Evet, döneceğiz Dick! Balonu bırakıp yürümemiz gerekse bile geri döneceğiz!”

“Bana güvenebilirsin. O bizim için kendini feda etti, biz de onun için kendimizi feda edeceğiz.”

Aynı şekilde düşünmek ikisinin de içini cesaretle doldurmuştu. Doktor, balonu gerisin geri Çad’a döndürebilecek bir hava akımı bulmaya uğraşıysa da, bu olanaksızdı. Fırtına öyle şiddetliydi ki, *Victoria*’yı önüne katıp götürüyordu.

Böylece Tibbuların ülkesini geçip Sudan sınırını oluşturan kum çölüne girdiler. Bu bölgedeki en önemli vahanın üzerinden kayan bir yıldız gibi geçip, bir saatte yüz kilometre yol katettiler.

“Durmak olanaksız,” dedi Doktor, “bu gidişle Sahra Çölü’nü de aşır geçeceğiz!”

Tam bu sırada, uzakta, kumların arasında bir hortumun yükseldiğini gördüler. Devrilip parçalanmış bütün bir kervan, bu devasa kum çığının içinde kaybolmaktaydı. Develerin iniltileri, çığlıklara ve acılı haykırırlara karışıyordu. Bazen, kükreyen fırtınanın hâkim olduğu bu kaosun ortasında, renkli bir giysi görünüp kayboluyordu. Derken kumlar kocaman bir kütle oluşturacak şekilde yere indi ve kervan bu tepenin altında bütünüyle yitip gitti.

Bu korkunç sahneye tanık olan Doktor ile Kennedy ise, bembeyaz yüzlerle balonun sepetine tutunmaya çalışmaktaydılar. Aletler zangırdarak birbirine çarpıyor, kasalar bir o yana bir bu yana yuvarlanıyorlardı.

Derken balon son bir kez kendi etrafında döndü ve bu kez de tam ters yönde bir rüzgâra kapılarak, aynı hızla geldiği yere doğru sürüklenmeye başladı.

“Nereye gidiyoruz?”

“Kim bilir sevgili Dick. Kuşkusuz şans bizden yana ve bak işte, asla geri dönemeyeceğimizi düşündüğümüz yerlere doğru yol alıyoruz.”

“Sanki rüzgâr dinliyor gibi,” dedi Kennedy.

“Harika!” diye yanıtladı Doktor, “dürbünü alıp hiçbir şeyi gözden kaçırmamaya bakalım.”

Bu işi avcı üstlendi ve elinde dürbün, sepetin önüne yerleşti.

XXXIII

JOE'NUN BAŞINA GELENLER

Peki ya, efendisinin sonuçsuz aramaları sırasında Joe'nun başına neler geldi dersiniz?

Joe suya düşüp de yüzeye çıktıktan sonra hemen gözlerini yukarı çevirmiş, *Victoria*'nın hızla yukarı çıktığını ve rüzgâra kapılıp gözden yittiğini görmüştü. Üzülmek yerine çok sevinmişti. “Kim olsa aynı şeyi yapardı!” diye düşünüyordu çünkü.

Sonra hemen bir durum değerlendirmesi yaptı ve düşmeden önce gördüğü adaya doğru yüzmeye karar verdi. Önce giysilerinin büyük bir kısmını çıkarıp attı, sonra da var gücüyle yüzmeye koyuldu. Bir buçuk saatlik tempolu yüzmenin ardından, sekiz dokuz kilometrelik yolun çoğunu aşmış, adaya yaklaşmıştı.

Derken aklına adaların etrafında kocaman timsahlar olduğu geldi. Her şeyi doğal bulan bir adam olmasına rağmen, timsahlara yem olma korkusunu bir türlü içinden atamıyor, sakınarak ilerliyordu.

Kıyının yemyeşil ağaçlarına yüz kulaç kala, burnuna yoğun bir misk kokusu geldi. Bu kokunun, timsahların misk bezlerinden salgılandığını bildiğinden, “Hah işte, korktuğum başıma geldi! Timsah yaklaşıyor!” diye dehşete kapıldı.

Bata çıka timsahtan gizlenmeye çalışırken, koldan ve belinden yakalandığını hissetti. Zavallı Joe, kurtulmak için var gücüyle çırpınırken, suyun yüzünde bulmasın mı kendini? Gözünü açtı ki ne görsün? Onu yakalayanlar abanoz renkli iki siyahi yerli değil miymiş?

Önce sevindi, ama acaba daha büyük bir tehlikeyle mi karşı karşıyaydı? Öyle veya böyle, yapabileceği bir şey yoktu.

“Bu yerliler için bir hava canavarının içinden gökten düşmüş bir adamım. Belki de beni yine kutsal bir varlık sanırlar. Görelim bakalım!” diye geçirdi içinden.

Bu düşüncesinde de haklı çıktı. Joe, şu meşhur Biddiomah kabilelerinden birinin adasına düşmüştü. Yarı çıplak olduğu için utanmasına hiç gerek yoktu, çünkü bu kılık zaten adanın son moda kılığıydı.

Yerliler onu, aynı Kazeh yerlileri gibi şaşkınlıkla incelediler, lezzetli bir yemekle karnını doyurdular ve dinlenmesi için tılsımlarla bezeli bir kulübeye götürdüler. Dışarıdan kabilenin kutlama sesleri gelirken, Joe önce karışık düşüncelerle boğuştu, sonra yorgunluğa yenilip uykuya daldı.

Çok geçmemişti ki, tuhaf bir ıslaklık hissiyle uyandı. Bir de baktı ki yarı beline kadar suya gömülmüş!

“Bu da nesi?” diye yerinden fırlayıp da kulübeden çıktığında, gölün ortasında buldu kendini. Ne kadar şaşırdığını tahmin edersiniz! Aslında Joe bil-mese de, Çad Gölü’nde sık rastlanan bir olaydı bu – ada suya gömülüp kaybolmuştu!

Can havliyle yüzerken, şans bu ya, karşısında boş bir kano çıktı. Kanoya atlayıp, başladı kürek çekmeye. Sabaha karşı ikiye doğru kamış sazlarla kaplı bir kıyıya yanaştı. Daha güvende olmak için yakındaki bir ağaca tırmandı ve geceyi pek de uyu-madan ağacın dalları arasında geçirdi.

Joe aslında bu ağaçta yalnız değildi ama ağacın diğer sakinlerini ancak gün ağarınca görebildi. Bütün dallar yılanlar ve bukalemunlarla kaplıydı! Sanki meyve yerine sürüngen veren bir cinsti bu! Hemen kendini yere attı.

O gün, bir yandan yürüyüp, bir yandan gözleri havada *Victoria*’yı arayarak geçti. Açlığını köklerle, bulduğu yabani meyvelerle bastırmaya çalıştı. Geceyi Çad Gölü kıyısında, binlerce böceğin ısırıklarıyla boğuşarak, yabani hayvan böğürmelerinden korkarak geçirdi.

Sabah olduğunda, bütün gece kocaman bir kara kurbağasıyla uyumuş olduğunu görerek şaşırdı. Birkaç yaprak çiğneyip tekrar yola koyuldu. Umutsuz-

luk yerine bir güç hissediyordu içinde, ama açlığa dayanmak zordu. Susuzluğunu ise bedenine sardığı bir sarmaşığı emerek gideriyordu.

“Acaba *Victoria* şimdi nerede?” diye düşünerek yürürken, kalabalık bir yerli grubuyla karşılaştı. Son anda kendini sık ağaçlıkların arasına atarak, zor saklandı. Oklarının ucunu sütleğen sıvısıyla zehirlemekle meşgul olan yerlilere görünmemek için nefesini tutmuş beklerken, bir de baktı ki yukarıdan *Victoria* geçmiyor mu?

Efendisi gerçekten de onu arıyordu demek! Gözünde bir damla sevinç yaşı belirdi ama yerinden kıılmaması olanaksızdı. Balon da uzaklaşıp gözden yitti.

Joe, yerliler gidinceye kadar bekleyip tekrar yola koyuldu. *Victoria* tekrar geçecekti elbet. Ve geçti de ama bu kez büyük bir hızla ve daha doğudan... Joe ne kadar bağırp, el kol sallasa da kendini gösteremedi. Balon tekrar gözden kaybolurken, bu kez içindeki umudu da beraberinde götürmüştü.

Kolları bacakları dikenlere takılmaktan kan içinde, bütün gün yürüdü. Gece olduğunda, artık bütün gücü tükenmiş, dizlerinin üzerinde sürünmeye başlamıştı. Böyle ilerlerken, bir anda kendini koyu bir balçığın içinde buldu. Bir bataklığa düşmüştü. Etrafta tutunacak tek bir saz bile yoktu. Kurtulmak için debelendikçe, balçığa daha da fazla gömülüyordu. Sonunda gözleri kapandı.

Son sözleri “Efendim! Efendim! İmdat!” oldu.

XXXIV

ATLILAR

Kennedy, sepetin önüne yerleştikten beri gözlemcilik görevini büyük bir dikkatle sürdürüyordu. Bir süre sonra Doktor'a dönüp:

“Yanılmıyorsam şu ilerde hareket eden bir topluluk var,” dedi. “İnsan mı hayvan mı göremiyorum; ama hızla ilerledikleri, kaldırdıkları tozdan belli.”

“Yine bir hortum olmasın sakın?”

“Sanmıyorum Samuel, daha çok bir ceylan veya yabani öküz sürüsüymüş gibi geliyor bana.”

Gözleme devam ettiler. Topluluğa biraz daha yaklaşıncı bunun bir atlı grubu olduğu anlaşıldı.

“Araplar bunlar,” dedi Doktor, “ya bir av partisinde ya da birinin izini sürüyorlar.”

“Neyi izlediklerini çok merak ettim doğrusu,” dedi avcı.

“Biraz sabret, Dick. Birazdan onları yakalayacağız, hatta geçeceğiz.”

Kennedy dürbünü alıp gözlemeye devam etti ve az sonra heyecanla bağırdı:

“Samuel bak! Bir kaçağın peşindeler! Ve bu kaçak da...”

“Evet?”

“Bu bir hayal mi? Mümkün mü bu?”

“Neyin var? Ne oluyor?”

“Bu o, gerçekten de o Samuel!”

“O!”

“O” her şeyi açıklıyordu. Adını söylemeye gerek yoktu. Kovalanan kaçak, Joe’dan başkası değildi.

“Kaçarken bizi göremez!” dedi avcı.

“Tabii ki görecek, birazdan tam üzerinde olacağız.”

“Tüfekte işaret versek mi?”

“Hayır, bekleyelim. Onlara yetişip geçeceğiz zaten.”

O sırada Kennedy telaşlı bir çığlık attı:

“Eyvah!”

Joe yere düşmüştü!

“Bizi gördü!” diye bağırdı Doktor, “bak işaret veriyor.”

“Ama Araplar ona yetişiyorlar! O da ne! Hay yaşa Joe!”

Araplar gerçekten de Joe’ya yetişmişlerdi, ama cesur delikanlı düştüğü yerden hemen kalkmıştı. Üstelik atlardan birinin tergisine atladığı gibi binicisini yakalayarak yere fırlatmıştı. Şimdi de tüm hızıyla kaçıyordu.

Atlılar bir ağızdan bağırdılar ve daha da hızlandılar. Hatta birisi Joe'nun yanına kadar geldi ve tam mızrağını ona saplayacakken, avcının bir kurşunuyla yere serildi.

Silah sesini duyunca Arapların çoğu başlarını yukarı kaldırıp balonu gördüler ve hemen kuma atlayıp yere kapaklandılar. Görmeyenler ise takibe devam ediyorlardı.

“Joe ne yapıyor böyle?” diye bağırdı Kennedy, “Neden durmuyor?”

“Ben anladım niye durmadığını, çok akıllıca davranıyor,” diye yanıtladı Doktor. “Bak gör nasıl alacağız onu Arapların elinden.”

“Ne yapacağız?”

“Önce silahını bırak. Şu yetmiş kiloluk safrayı kaldırıp bir seferde atabilir misin?”

“Daha fazlasını da atarım!”

“Yok, bu yeterli. Hazır ol ve ben söylemeden atma sakın!”

“Bana güvenebilirsin!”

Bu sırada *Victoria* atlılara neredeyse yetişmişti. Joe atlılarla arasında yirmi metrelik mesafeyi koruyarak koşarken, avcı elindeki safrayla hazır bekliyordu. Ve sonunda balon atlı grubunu geçti.

“Joe, hazır ol!” diye bağırdı Doktor ip merdiveni atarken.

Joe atını durdurmadan merdivene atladı ve Doktor da tam o anda avcıya:

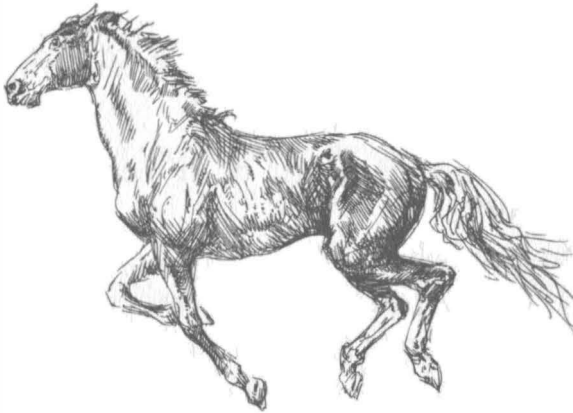
“Safrayı at!” diye komut verdi.

Safra atılınca, Joe’nun ağırlığından daha fazla miktarda bir ağırlıktan kurtulan balon, elli metre kadar yükseldi.

Araplar bir hayret ve öfke çılgılığı atarak ellerinden kaçırdıkları adama bakarlarken, Joe bir çırpıda merdivenden tırmanmış, Doktor ve avcı da onu kollarından yukarı çekmişlerdi.

“Yaşasın! Kurtuldu!” diye bağıırıyordu Kennedy.

Yorgunluğa daha fazla dayanamayan Joe ise yığılıp kendinden geçmişti. Bu arada *Victoria* batıya doğru gidiyor ve onuncu boylamı aşıyordu.

XXXV

JOE UYANIYOR

Joe yirmi dört saat boyunca kütük gibi uyudu.

“İşte ona en çok yarayacak ilaç bu,” dedi Doktor.

Bu sırada *Victoria*, Damergu Krallığı’nın verimli tarlalarının, Zinder kentindeki idam meydanının üzerinden geçmekteydi.

Sonra pusulanın ibresi kuzeyi göstermeye başladı.

“Tüh!” dedi Kennedy, “Yine yön değiştirdik!”

“Olsun! Bu yolun bizi Timbuktu’ya götürmesine hiç itiraz etmem doğrusu. Böyle bir yolculuğu daha iyi koşullarda yapan yoktur.”

“Daha sağlıklı yapan da!” diye araya girdi Joe mutlu bir yüzle gülümseyerek.

“Cesur dostumuz uyanmış!” diye bağırdı Kennedy. “Kurtarıcımız! Nasılsın?”

“Çok iyi! Hiç bu kadar iyi olmamıştım! Çad Gölü’nde alınan banyodan sonra yapılan hoş bir gezi-den daha iyi ne gelebilir ki insana?”

Doktor'sa, "Asil yürek!" diyerek elini sıktı delikanlının. "Bizi ne kadar korkuttun bilemezsin!"

"Siz de öyle! Ben aklım sizde kalmadan rahat rahat gezdim mi sanıyorsunuz?"

"Sana laf yetişmez! Sen atlamasan balon göle düşecekti ve bir daha oradan çıkamayacaktı!"

"Lafı bile olmaz! Siz de beni kurtardınız, şimdi üçümüz de turp gibiyiz ve bir aradayız. Artık bu konuyu açmayalım."

Joe böyle deyip, Kennedy'nin avladığı yağlı kazı pişirmeye girişti. Kaz nar gibi kızarıp, mideye indirildikten sonra, sıra Joe'nun öyküsünü dinlemeye geldi.

Joe, bataklıkta son imdat çığlığını attığı ana geldikten sonra şöyle devam etti:

"Artık işim bitti, diye düşünüyordum, ama aklıma siz gelince son bir gayret göstermeye karar verdim. Tutunacak bir şey ararken elime ne geldi dersiniz? Bir halat ucu! Halata tutunarak kendimi dışarı çektim ki ne göreyim! Halatın ucunda *Victoria*'nın çıpası durmuyor mu? Sizin orada yere inmiş olduğunu anladım. Halatın yönü, sizin gittiğiniz yönü gösteriyordu, ben de o yönü izledim. Yürüye yürüye bir ormana geldim. Orada çitle ayrılmış bir alanda atlar duruyordu. Atladım atlardan birine, doludizgin koşturmaya başladım. Tarlalardan, köylerden geçip, sonunda çöl sınırına geldim. *Victoria* görünürlerde yoktu ama umudumu kaybetmedim. Üç saat kadar sonra, Arapların konakladığı bir yere

düştüm ve kovalamaca başladı. Ah Bay Kennedy, bir avcı kendisi de av konumuna düşmedikçe avlanmanın ne olduğunu anlayamazmış meğer! Tabii denemenizi hiç önermem! Her neyse, öykünün devamını biliyorsunuz işte... Beni kurtardınız ve size güvenmekte ne kadar haklı olduğumu bir kez daha anladım. Yine aynı şey olsa, yine atlarım. Sözünü etmeye degecek bir şey değil!”

“Ah, cesur Joe!” dedi Doktor duygulanarak. “Biz de senin zekâna ve becerikliliğine güvenirken yanılmamışız.”

“Aman efendim! Olayları akışına bırakmaktan başka bir şey yapmadım ki! En iyisi, her şeyi olduğu gibi kabul etmek...”

Joe başından geçenleri anlatırken, *Victoria* hızla yol almış, Damergu’ya ulaşmıştı.

“Doğruca kuzeye çıkıyoruz. Çölü geçip Trablus’a mı gideceğiz yoksa?” diye sordu Kennedy.

“O kadar uzağa gitmeye hiç niyetim yok!” diye yanıtladı Doktor. “Timbuktu’da bir molaya ne dersiniz? Afrika’ya kadar gelip de, Timbuktu’yu ziyaret etmeden olmaz!”

Victoria, yüksek dağları ve çok çeşitli hayvanların gezindiği verimli bitki örtüsüyle Kailuların ülkesini aşp, dört yüz kilometre yol katettikten sonra, akşam on sularında Agadez’e ulaştı. Geceyi orada geçirip, sabahın ilk ışıklarında, güneybatıya doğru esen bir rüzgârla yola devam ettiler.

XXXVI

NİJER

17 Mayıs sakin geçti. *Victoria*, çölün üzerinde güneybatıya doğru ilerlemekteydi. Akşam, son kalan av etlerinden Joe'nun şişte kızarttığı birkaç su çulluğunu yediler ve yola devam ettiler.

Sabah rüzgârın yönü değişti ve kuzeybatıya döndü. Uzakta uçan kargaları ve akbabaları gören Joe, başlarına gelen felaketi hatırlayarak:

“Tek bir balonumuz olsa, hâlimiz nice olurdu?” diye sordu. “Bu ikinci balon bizim cankurtaranımız!”

“Haklısın ama bu cankurtaran beni biraz endişelendiriyor,” diye yanıtladı Doktor.

Kennedy meraklanmıştı: “Ne demek istiyorsun?”

“Yeni *Victoria* eskisi kadar sağlam değil diyorum. Kumaşı yıprandı, üzerindeki su geçirmez katman da erimeye başladı. Bu, bize gaz kaybettiriyor;

yükselmek için daha fazla hidrojen genleştirmek zorunda kalıyorum.”

“Hay aksi!” dedi avcı. “Bir çaresi de yok herhâlde bunun?”

“Yok! Tek yapacağımız acele etmek. Geceleri mola vermeden ilerlemeliyiz.”

Bu sırada aşağıda upuzun bir kervan gördüler. Yüz elliden fazla deve ile kadınlı, erkekli, çocuklu yüzlerce Tuareg’den oluşan kervan, yavaş yavaş ilerlemekteydi.

“Bu develer çok değerli,” diye anlatmaya başladı Doktor. “Üç ila yedi gün su içmeden, iki gün yemek yemeden durabilirler. Arkalarına bağlanan torbaları görüyor musunuz? Tuaregler develerin dışkılarını bu torbalarda toplar, yakacak olarak kullanırlar.”

“Peki, çölde nasıl yollarını kaybetmiyorlar?”

“Çölde yön bulmada Arapların üstüne yoktur. Bir taştan, bir tutam ottan, kumlardaki en ufak bir değişiklikten yollarını bulabilirler. Geceleri Kutup Yıldızı’nı kullanırlar ve Büyük Sahra Çölü’nü kaybolmadan geçerler.”

Bu sırada balon, şaşkın gözlerle bakan Arapları geride bırakmıştı bile.

Ertesi gün şiddetli bir yağmur yağmaya başladı. Artık altlarında çöl değil, timsahların, su aygırlarının ve gergedanların oynadığı balta girmemiş ormanlar uzanıyordu.

Derken Nijer Irmağı’nı gördüler.

“Nijer de, Nil kadar önemli bir ırmak,” dedi Doktor Fergusson. “Afrika’nın en önemli kentleri, uzunluğu dört bin kilometreyi aşan bu ırmağın kıyılarına kurulu. Avrupalılar, Nijer’in kaynaklarını aramak için de birçok keşif gezisi yaptılar.”

“Bu kaynaklar keşfedilebildi mi peki?”

“Evet, birçok kâşif bu gezilerde canından oldu ama sonunda keşfedildi. 1822’de, İngiliz Binbaşı Laing tarafından. Yazdığına göre, bu koca ırmağın kaynağı ancak yarım metre genişliğindeymiş.”

“Üzerinden atlaması kolay!” dedi Joe.

“Eh, kolay diyorsun ama,” diye yanıtladı Doktor, “söylentilere göre, bu kaynağın üzerinden atlamaya yeltenen kişi sulara gömülüp boğulurmuş. Oradan su almak isteyen de, görünmez bir el tarafından geri itilirmiş.”

“Peki, ben bunların tek sözcüğüne bile inanmıyorum desem?”

“O da senin bileceğin iş.”

XXXVII

TİMBUKTU

Niğer Irmağı, Loma Dağları'ndan doğduktan sonra kuzeye, Timbuktu'ya kadar yükseliyor, sonra bir yay çizerek tekrar aşağı inip Atlantik Okyanusu'na dökülüyordu. Bu yayın içindeyse, çok verimli bölgeler olduğu gibi aşırı kurak alanlar da vardı.

Bazen bir Tuareg kampının üzerinden geçiyorlardı. Erkeklerin deri çadırlarda oturduğu bu kamplarda, kadınlar dışarıdaki işlerle uğraşüyor, deve sağıp, pipo tütürüyorlardı.

Akşam sekizde *Victoria*, batıya doğru üç yüz kilometreden fazla yol almış, Hombori Tepeleri üzerine gelmişti. İpil ipil yağın yağmurda, bulutların arasından tepelerin üzerine düşen ay ışığı demetleri, düşsel bir manzara oluşturuyordu.

“Yeminle!” dedi Joe, “Bu hayaletler diyarında geceleyin tek başıma yürümeyi hiç istemem! Ama, çok ağır olmasaydı bu manzarayı kaldırıp İskoçya'ya

taşımayı arzu ederdim doğrusu! Lomond Gölü'nün yanına koyardım, turistler de akın akın gelirlerdi!”

“Ne yazık ki balonumuz bu düşünüyü gerçekleştirecek büyüklükte değil,” diye yanıtladı Doktor. “Ama buradaki hayaletler pek nazikler. Bak, bizi istediğimiz yöne götürecek bir güneydoğu rüzgârı üflüyorlar!”

Gerçekten de *Victoria* kuzeye doğru çıkmaya başlamış, Doktor Barth'ın Timbuktu'ya giderken izlediği yola girmişti. Nijer Irmağı'nın turpgiller ve demirhindilerle kaplı kıyılarında ceylanlar otluyor, timsahlarsa pusuda sessiz sessiz bekliyordular.

Derken, önce teraslarında ve çatılarında kürkler yığılı basık evleriyle Kabra, ardından da Afrika'nın gizemli kenti Timbuktu çıktı karşılarına. Eski Çağların Atina ve Roma'sı gibi, ilim merkezlerinde birçok âlim ve filozof yetişmiş olan ve çölün kraliçesi diye adlandırılan bu kent, bembeyaz kumların arasında kocaman bir üçgen şeklindeydi. Dar sokakların iki yanında oyun zarına benzeyen tek katlı evler, sazdan veya hasırdan konik kulübeler gördüler. Parlak renkli giysiler giymiş adamlar, ellerinde tüfek veya mızraklarıyla, lakayıt bir şekilde uzanmışlardı.

“Kent eski ihtişamını büyük ölçüde yitirdi,” diye açıklamaya başladı Doktor. “Bakın kala kala üç cami kalmış geriye.”

“Yıkılmış surlar görüyorum,” dedi Kennedy.

“Evet, Fulaniler tarafından yıkıldı o surlar. On birinci yüzyıldan beri kent birçok kez el değıştirdi, ama şimdi çok ihmal edilmiş bir görüntüsü var.”

Bunları konuşurken kent altlarından kayıp gidi-vermişti bile.

“Artık rüzgâr bizi dilediği yere götürebilir!” dedi Doktor.

“Tabii batıda olmak kaydıyla!” diye ekledi Kennedy.

“Zanzibar’a geri dönüp, okyanus üzerinden Amerika’ya bile gitsek bana uyar!” dedi Joe.

“Bunu yapabilecek durumda olsaydık keşke...” diye yanıtladı Doktor: “Gazımız giderek azalıyor. Bütün safralarımızı atmamız ve bir an önce kıyıya ulaşmamız lazım.”

“Kıyıda bizi ne bekliyor peki?”

“Bunu bilemiyorum, ama Sierra-Leone ile Portendick arasında bir yere varsak iyi olur. Orada dostlarımızla karşılaşabileceğimiz ülkeler var.”

Böylece son safralarını da atıp yükseldiler ve yola devam ettiler.

XXXVIII

BULUT

Doktor Fergusson balonu batı kıyısına ulaştıracak bir hava akımı arıyor, ama bulamıyordu. Bir şey söylemese de, çok kaygılanmıştı. Rüzgâr *Victoria*'yı güneye, Gine'ye doğru itmeye devam ederse, yalnızca yerli kabilelerin yaşadığı bu ülkede, kendilerini Avrupa'ya götürecek bir gemi bulmaları olanaksızdı.

Öte yandan balonun giderek pestilinin çıktığını görüyorlardı. Doktor ancak yağmurun dinmesiyle şanslarının artacağını düşünüyordu ki, Joe bağırdı:

“Şu gelen buluta bakın! Sanırım bir kasırga yaklaşıyor!”

“Yine mi?” diye isyan etti Doktor.

“Daha önce hiç görmediğimiz türden bir bulut hem de! Sanki kenarları cetvelle çizilmiş!”

Bunu duyunca dürbünü eline alan Doktor bir oh çekti.

“Bulut falan değil bu!”

“Ne peki?”

“Bir çekirge sürüsü!”

“Çekirge ha! Görmek isterdim doğrusu!”

Joe bu sözleri söyledikten on dakika sonra, yaklaşan çekirge sürüsü balona yüz adım kala yere indi. Kulakları sağır eden bir ses çıkaran çekirgeler, on beş dakika içinde işlerini bitirip yeniden havalandıklarında, arkalarında biçilmiş gibi bir toprak ve çırılçıplak ağaç dallarından başka tek bir yeşil ot bile bırakmamışlardı.

“Gördün mü Joe!” dedi Doktor. “Neyse ki bu felaketin iyi bir yanı da var.”

“Nedir o?”

“Yerliler bu çekirgeleri toplayıp, büyük bir zevkle yiyorlar.”

Bunu duyan Joe, bu “hava karideslerinin” tadını pek merak etti ama sürü çoktan uzaklaştığından buna fırsat bulamadı.

Aşağıdaki arazi giderek bataklığa dönüşüyordu. Cenne kentinin üzerinden hızla geçtikten sonra, sonunda balonu kuzeybatıya sürükleyen bir rüzgâr bulmayı başardılar.

“Umarım kısa sürede batı kıyısına ulaşırız,” dedi Doktor.

“Peki, sizce bize inanacaklar mı?” diye sordu Joe.

“Kim bilir? Ama doğu kıyısından havalandığımızıza tanık olanlar var. Batı kıyısına indiğimize tanık-

lık edecekler de olursa, Afrika'yı bir uçtan diğerine geçtiğimize inanmamak biraz zor olur!”

“Ah!” dedi Joe derin bir iç çekerek, “O attığımız altınlar yanımızda olsaydı, her dinleyiciye bir gram altın vererek, bizi dinleyip hayran olacak koca bir kalabalık toplayabilirdik!”

XXXIX

DAĞLAR

Victoria, Senegal'in üzerinden geçiyordu. Oldukça yüksek sıradağlar vardı bu bölgede ama balon sürekli gaz kaybettiğinden yükselmek giderek zorlaşmıştı.

"Elimizde ne varsa atacağız, çünkü bu bölgeye inmek çok tehlikeli," dedi Doktor.

"Neden?" diye sordu Joe.

"Avrupalılardan hiç hoşlanmayan yerlilerin yaşadığı bu ülkede yaşamımız tehlikede de ondan."

"Peki, balonu tamir edemez miyiz?"

"Olanaksız bu. Tek yapabileceğimiz bütün fazlalıkları atmak."

Bunun üzerine kalan bir kısım yiyeceği ve balonun tentesini attılar. Balon biraz yükseldi ama dağları aşmaya yetecek kadar değil.

Su kasalarını boşalttılar, yine olmadı.

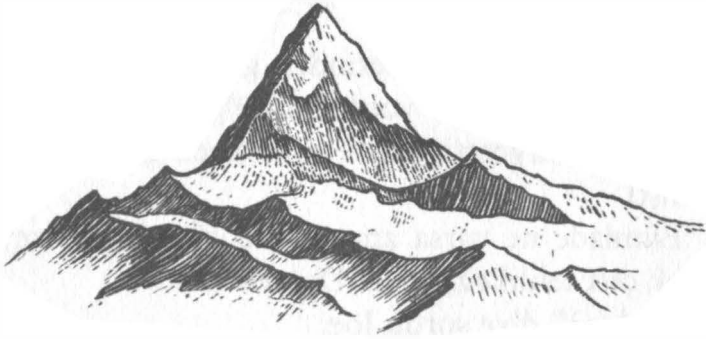
"Kasaları atalım!" dedi Doktor.

Attılar ama çok yaklaştıkları dağ hâlâ yirmi metre üstlerindeydi. Battaniyeleri, silahların bir kısmını attılar ve tam dağın doruğuna çarpacakken, Joe'nun yine sepetin kenarından yok olduğunu gördüler!

“Joe! Joe!”

Bu sırada balon dağın doruğunu aştı, derken sepetin kenarından Joe'nun başı görüldü.

Cesur çocuk sepetin altına tutunup balonun altında koşmuş, son anda sepete tırmanmıştı!

XL

YANGIN

Şimdi de önlerinde aşmaları gereken bir ırmak vardı.

“Çok düşündüm,” dedi Doktor. “Bu ırmağı aşmak için tek çare, ısıtıcıyı, ayrıştırma kasalarını, pili ve boruları atmak.”

“Peki, gazı nasıl ısıtacağız?”

“Hesapladım, dört yüz kiloluk bir ağırlıktan kurtulmuş olacağız ve balon geri kalan ağırlığı taşıyabilecek.”

Dedikleri gibi yapınca gerçekten de yükseldiler ve geceyi ormanlık bir alanın üzerinde geçirdiler.

Doktor Fergusson’un içinde tarifsiz bir sıkıntı vardı. Bir dolu engeli aşarak vardıkları bu yolculuğu, son bir aksilikle sonlandıramamaktan korkuyordu besbelli.

Dingin geçen gecenin bir yarısı, korkunç bir sıcaklık hissederek uyandılar. Bir de ne görsünler? Orman alevler içinde yanmıyor mu?

Yerliler balonu yakmak için ormanı ateşe vermişlerdi!

“Yere inip kaçalım!” dedi avcı.

“Hayır!” dedi Doktor; çıpayı kesip attı ve yükselen balon son anda alevlerden kurtularak yukarı tırmanmayı başardı.

XLI

TALİBALAR

Yangından kurtulsalar da, Talibalardan kurtulamamışlardı. Bu silahlı yerliler, atlarıyla balonun peşinden gelmekten vazgeçmeye hiç niyetli değillerdi.

Öğleye kadar belirli bir yüksekliği koruyarak ilerleyen *Victoria*, ansızın alçalmaya başladı. Kuvvetli esen rüzgâr yerlilerin balona yetişmelerini şimdilik engelliyordu, ama giderek yaklaşıyorlardı.

“Yükselmeliyiz!” dedi Doktor, “Yoksa bizi yakalayacaklar!”

Bunun üzerine kalan yiyeceklerin hepsini attılar ve son anda atlıların elinden kurtuldular.

Balon gaz kaçırmaya devam ediyordu. Bir süre sonra öyle alçaldılar ki sepet yere değmeye başladı. Bu sırada yaklaşan Talibaları gördüler.

“Kalan tüfekleri atın!” dedi Doktor.

“Tamam ama son bir kez kullandıktan sonra!”

Böyle diyen avcı, dört el ateş ederek dört yerliyi yere serdi. Bu onlara ancak biraz daha zaman kazandırdı.

“Düşeceğiz!” diye bağırdı Kennedy.

“Hayır! Hâlâ atacak bir şeyimiz var!”

“Nedir o?”

“Sepet!”

Ve sepeti de söküp, iplere tutundular.

Büyük bir ağırlıktan kurtulan balon, “Yaşasın!” sesleri arasında yüz metre yükseldi; burada kuvvetli bir rüzgâr buldu ve yerlileri geride bırakarak önlerindeki dağı aştı.

“İrmak! İrmak!” diye bağırdı Doktor. “On beş dakika dayanırsak, karşı kıyıdaız.”

Ama işler bekledikleri gibi olmadı. Balon ırmağa yüz adım kala alçalıp bir baobabın dallarına takıldı.

“İşimiz bu kez bitti!” dedi avcı.

Oysa Doktor yeni bir çare bulmuştu:

“Kuru otlardan bolca toplayın!” dedi, “gazı bu otları yakarak ısıtacağız!”

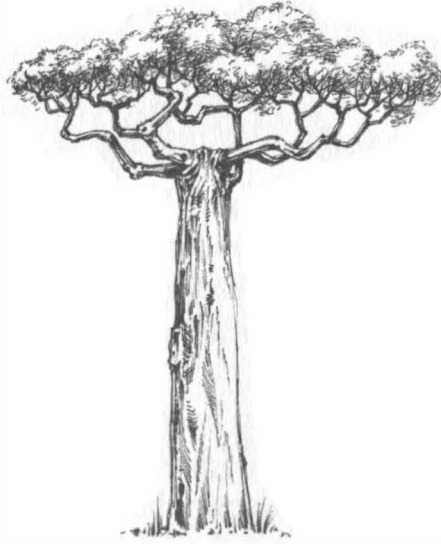
Dediğı gibi de yaptılar. Balon kocaman ateşin etkisiyle tekrar şişerken, uzaktan Talibaların sesi duyuldu.

“İplere tutunun!” diye emir verdi Doktor, “Haydi!”

Ve balon, yaklaşan yerlilerin silah sesleri arasında bir kez daha son anda havalandı. On dakika sonra ırmağın karşı kıyısına doğru alçalıyorlardı.

Karşı kıyıdaysa onları bir sürpriz bekliyordu – bir grup Fransız üniformalı asker!

Balon ırmağın kıyısına birkaç metre kala sulara gömülünce, askerler hemen suya atlayıp kâşiflerimizi kurtardılar. *Victoria* ise sulara kapılıp, gözden yitti.

XLII

MUTLU SON

Fransız askerler, Senegal Valisi'nin emriyle, bir araştırma için buraya gönderilmişlerdi. Tam o anda orada bulunmaları büyük şanstı doğrusu. Kâşiflerimizi hemen yakındaki üslerine götürdüler ve çok iyi ağırladılar.

Doktor Fergusson'un isteği üzerine, *Victoria* ve üç yolcusunun 24 Mayıs günü Senegal Irmağı içine inmiş olduklarını belgeleyen bir tutanak hazırlandı. Böylece bu inanılmaz yolculuk, tüm dünyanın gözünde resmiyet kazanmış oldu.

Üç kâşif, önce bir Fransız buharlı gemisine binerek Saint Louis'e, oradan da bir İngiliz fırkateyniyle İngiltere'nin Portsmouth Limanı'na ulaştılar.

Kennedy, İskoçya'ya döndü. Doktor Fergusson ile sadık yardımcısı Joe, yaşamlarına eskisi gibi devam ettiler ama artık efendi ve uşaklıktan çıkıp iki iyi dost olmuşlardı.

Bu yolculuk tüm dünyada büyük yankılar uyardı. Önceki keşiflerin eksik parçaları tamamlanmış, Afrika doğudan batıya katedilmiş ve kâşiflerimiz, Kraliyet Coğrafya Derneği'nin altın madalyasına hak kazanmışlardı.

JULES VERNE

(1828 – 1905)

Fransız roman yazarı. Bir avukatın oğlu olan Verne, 1847 ile 1849 yılları arasında Paris'te hukuk okudu. Önce devlet memuru, ardından da Amiens'te Belediye Meclisi üyesi oldu. 1857'de Honorine de Vione'yle evlenen Verne, yaşamının bu döneminde sık sık İngiltere'ye gidip geldi. Bu, aynı zamanda başına her tür kazanın geldiği bir dönemdi; hayatının sonuna kadar topal kalmasına neden olacak deli yeğeni onu ayağından vurdu ve arka arkaya birçok yüz felci geçirdi. Yine de yaşamında olup biten güzel şeylere yoğunlaştı, hiçbir zaman içindeki umudu söndürmedi. İlk yazılı ürünleri arasında komedya ve librettolar vardı. Dünya çapındaki ününün dayandığı bilim kurgu yapıtları ise hayatının daha geç bir dönemine denk gelir. Yaşamının en yaratıcı yıllarında arka arkaya yazdığı *Balonla Beş Hafta* (1863),

Dünya'nın Merkezine Yolculuk (1864) ve *Ay'a Yolculuk* (1865) yazarın aynı zamanda en çok tanınan yapıtları oldu. Yine de Jules Verne'i dünya çapında büyük bir isim yapan 1873'te yazdığı *80 Günde Dünya Gezisi*'ydi. Jules Verne, bilimin ilerlemesinin insanlığın ilerlemesi demek olacağına sonsuz bir inanç besliyordu. Özellikle "yolculuk" kavramının yeniden şekillenmesi onu her zaman heyecanlandırıyordu. Buna karşın bilimsel ilerlemenin tehlikeler yaratabileceğini de görüyordu ve *Kaptan Grant'ın Çocukları* (1867), *Denizler Altında 20.000 Fersah* (1869) ve *Esrarlı Ada* (1874) bu kuşkulu bakış açısının açıkça görüldüğü yapıtlardan bazılarıdır.

Romanlarının kazandığı büyük başarı Jules Verne'i zengin bir adam yaptı. 1876'da aldığı büyük bir yatla Avrupa'nın çevresini dolaştı.

Sürükleyici ve eğlenceli anlatımıyla Jules Verne romanları, kuşaklar boyunca, küçükler için olduğu kadar büyükler için de bir okuma zevki olmuştur.

KISALTILMIŞ İŞ ÇOCUK KLASİKLERİ

- **ALICE HARİKALAR DİYARINDA**
Lewis Carroll
- **BABALAR VE OĞULLAR**
İvan Sergeyeviç Turgenyev
- **BALONLA BEŞ HAFTA**
Jules Verne
- **BAMBI**
Felix Salten
- **BEYAZ DIŞ**
Jack London
- **BEYAZ GECELER**
Fyodor Mihayloviç Dostoyevski
- **BİNBİR GECE MASALLARI**
Antoine Galland
- **BİR YAZ GECESİ RÜYASI**
William Shakespeare
- **BÜYÜK UMUTLAR**
Charles Dickens
- **ÇALINAN TAÇ**
Mark Twain
- **ÇOCUKLAR İÇİN NASREDDİN HOCA FIKRALARI**
Derleyen: Memet Fuat
- **DAVID COPPERFIELD**
Charles Dickens
- **DEĞİRMENİMDEN MEKTUPLAR**
Alphonse Daudet
- **DEMİR YOLU ÇOCUKLARI**
Edith Nesbit
- **DENİZ KURDU**
Jack London

- DENİZLER ALTINDA YİRMİ BİN FERSAH
Jules Verne
- DİKANKA YAKINLARINDA BİR ÇİFTLİKTE
AKŞAM TOPLANTILARI
Nikolay Vasilyeviç Gogol
- DON KİŞOT'UN SERÜVENLERİ
Miguel de Cervantes
- DÜNYA'NIN MERKEZİNE YOLCULUK
Jules Verne
- GİZLİ BAHÇE
Frances Hodgson Burnett
- GÖRÜNMEZ ADAM
H. G. Wells
- GULLIVER'İN GEZİLERİ
Jonathan Swift
- HEIDI
Johanna Spyri
- HİKÂYELER
Anton Çehov
- HUCKLEBERRY FINN'İN MACERALARI
Mark Twain
- İKİ ŞEHRİN HİKÂYESİ
Charles Dickens
- İKİ YIL OKUL TATİLİ
Jules Verne
- İNSAN NEYLE YAŞAR?
L. N. Tolstoy
- İŞTE ÖYLE HİKÂYELER
Rudyard Kipling
- KAYIP DÜNYA
Arthur Conan Doyle

- KIM
Rudyard Kipling
- KORKUSUZ KAPTANLAR
Rudyard Kipling
- KRAL ARTHUR VE YUVARLAK MASA ŞÖVALYELERİ
Howard Pyle
- KÜÇÜK DENİZ KIZI
Hans Christian Andersen
- KÜÇÜK KADINLAR
Louisa May Alcott
- KÜÇÜK LORD
Frances Hodgson Burnett
- KÜÇÜK PRENSES
Frances Hodgson Burnett
- MOBY DICK
Herman Melville
- MONTE CRISTO KONTU
Alexandre Dumas
- NOTRE-DAME'IN KAMBURU
Victor Hugo
- OLIVER TWIST
Charles Dickens
- ORMAN KİTABI
Rudyard Kipling
- OZ BÜYÜCÜSÜ
L. Frank Baum
- ÖMER SEYFETTİN'DEN SEÇME HİKÂYELER
Ömer Seyfettin
- PETER PAN
James Matthew Barrie

Kraliyet Coğrafya Derneği'nin 14 Ocak 1862 tarihindeki toplantısında yapılan açıklama, bilim dünyasında büyük bir heyecan dalgası yarattı. Doktor Fergusson, Afrika kıtasını boydan boya geçmeyi planlıyordu.

Tabii bu, pek de yeni bir fikir değildi. O güne kadar birçok cesur kâşif, gizemli kıtanın sırlarını ortaya çıkarmak için yollara düşmüş ve büyük bir bölümü de bu yolda hayatını kaybetmişti. Bazı kâşifler ise gezilerini belli bir alanla sınırlamış ve sadece birkaç bölgeyi geçebilmişlerdi.

Doktor Fergusson yolculuğuna Hint Okyanusu'ndan başlayacak, kıtayı baştan başa geçecek ve Atlantik Okyanusu'na ulaşacaktı.

Doktor'un fikri çılgınlık olarak kabul edildi.

O günün şartlarında büyük bir ordu bile bu yolculuğu tamamlayamazdı. Aslında Doktor Fergusson'un planı insanların düşündüğünden çok daha çılgındı, çünkü ünlü kâşif bütün kıtayı bir sıcak hava balonuyla geçmeyi düşünüyordu.

Eğlenceli, heyecanlı, harika bir macera!..

